

Møte onsdag den 23. mai kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 89)

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 23)
2. Interpellasjon fra representanten Jon Lilletun til samferdselsministeren:

«Luftfartsverket har ikke oppfylt sine utbyggingsløfter ved Kristiansand Lufthavn, Kjevik. Kjevik ble etablert av Kristiansand kommune i 1939. I 1946 ble den overført til staten for at denne skulle drive plassen som en stamflyplass med nasjonal og internasjonal sivil lufttrafikk med den standard dette krever. Nødvendige investeringer har blitt utsatt til etter 2007, og kapasiteten er sprengt. Dette har øg medført at utbyggingsplanen for et større hotellprosjekt er skrinlagt. Tromsø og Bodø har et moderne anlegg med tuber på ca. 7 900 m² for en litt større og en litt mindre trafikk. Arealet på Kjevik er 4 400 m² uten tuber. Dertil kommer at Kjevik har stor internasjonal trafikk uten tollsted, slik de andre internasjonale havnene har.

Vil statsråden ta initiativ til en raskere utbygging, eventuelt overføre lufthavna vederlagsfritt tilbake til Kristiansand kommune?»

3. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Sør-Trøndelag fylke, Heidi K. Larsen, har tatt sete.

Representanten Karl N. Meløysund vil fremsette to private forslag.

Karl N. Meløysund (TF): Det ene forslaget går på åpning av kommersiell fangst av kongekrabbe, og det andre går på å iverksette tiltak for å hindre at Finnmark mister flere trålerkonsesjoner, og tiltak til å fornye fiske-riene i Finnmark.

Presidenten: De fremsatte forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Sylvia Brustad
- statsråd Tore Tønne
- statsråd Karita Bekkemellem Orheim

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi begynner da med første hovedspørsmål, fra representanten Valgerd Svarstad Haugland.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg ynskjer å stilla eit spørsmål til statsråd Karita Bekkemellem Orheim.

I det siste har det vore ein del i media rundt ei viss adopsjonssak. Eg har ikkje tenkt å ta opp den spesielle saka, for eg er klar over statsråden si teieplikt. Men eg vil likevel leggja til at det er jo sørgjeleg at ein har stelt seg slik at denne saka har kome i media – om det ikkje er statsråden si skuld at den har kome dit.

Det eg vil spørja statsråden om, gjeld det som stod i VG på søndag. Der seier statsråden at ho ynskjer å sjå på retningslinene og om praksisen er tilpassa dagens samfunn, og om vi t.d. kanskje legg for mykje vekt på at ein i familien har ein sjukdom eller ei funksjonshemming og for lite vekt på familiens totale omsorgsevne.

Det vart ved forskriftsending av den førre regjeringa foretatt ei oppmjuking når det gjeld fysisk funksjonshemming i forhold til dei som søker om å bli adoptivforeldre. Det er difor av interesse for Stortinget å få veta kva statsråden legg i at ho skal mjuka endå meir opp enn det som vart gjort i førre omgang. Kva er det eventuelt som skal mjukast opp i forskriftene når det gjeld retten til å bli adoptivforeldre?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg har lyst til å begynne med å si litt om den konkrete saken som har vært omtalt i media, og som også representanten Valgerd Svarstad Haugland har uttalt seg om, sammen med flere andre. Jeg har lyst til å si at det er meget grove karakteristikk og beskyldninger som kommer til uttrykk i denne saken, gitt av en enkelt saksbehandler ved SUAK. Evneveik, mentalt tilbakestående, psykisk utviklingshemmet er karakteristikk som er gitt, og som umiddelbart er akseptert både av enkeltrepresentanter i denne salen og av media.

Jeg vil på det aller sterkeste ta avstand fra at jeg baserer mine avgjørelser på en velmenende medfølelse. Jeg baserer dem faktisk på en meget grundig sosialrapport, Barnevernutvalgets innstilling og kommunelegens klare anbefaling. Dette mener jeg helt klart er faglige anbefalinger og ikke følelser. Det er svært sterkt å bli beskyldt for at en ikke setter barnas beste foran de voksnes behov.

Konklusjonene fra ulike fagmiljøer vil selvfølgelig være forskjellige. Det har vi mange eksempler på, og tidligere statsråd Valgerd Svarstad Haugland vet også at det er situasjonen.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet som representanten stiller, mener jeg at vi bl.a. er nødt til å se på om den ankebehandlingen vi i dag har, er riktig. Er det slik at det er et departement som skal foreta en ankebehandling, eller burde vi gjøre som Kommunaldepartementet har gjort når det gjelder deres beslutninger i utlendingssaker?

Det kan være vurderinger vi bør gå inn og se nøye på. Så vet vi også at det er ulike oppfatninger i forhold til alder og funksjonshemming. Er det slik at om en har migrene, en funksjonshemming, skal en ikke bli vurdert som en omsorgsperson som er i stand til å være forelder for et barn? Det er av de tingene vi er nødt til å gå nøye inn og se på, og som jeg har gjort meg klare tanker om etter det året jeg har sittet i statsrådsstolen.

Valgerd Svarstad Haugland (KrF): Eg spurde faktisk ikkje om den saka, så eg hadde håpa at statsråden hadde brukt tida si på å svara på spørsmålet mitt. Det gjekk på retningslinene. No er det slik at vi i dei retningslinene som er i dag, har mjuka opp for alder. Det er ganske stor fridom til å variera i alderen for dei som skal bli adoptivforeldre. Retningslinene for fysisk funksjonshemming vart òg mjuka opp.

Eg vil òg referera til Sissel Grasli, som deltok i Redaksjon 21 på måndag. Ho tok avgjerda frå statsråden som eit teikn på at òg psykisk funksjonshemma lettare skulle få høve til adopsjon. Difor er det av interesse for Stortinget å få veta om det er prosedyrane eller innhaldet statsråden ynskjer å forandra når det gjeld retningslinene. Den fyrste delen av svaret viste at det var prosedyrane. Det er forholdsvis greitt å takla. Men er det innhaldet som skal mjukast opp endå meir i forhold til retningslinene? Det er det eg spør om, og det er det eg ynskjer å få svar på.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Det fikk representanten også et helt klart svar på. Det er ikke bare prosedyrene en skal se på, men en skal også gå inn og se på en del av de sakene som har blitt omgjort av departementet. De to siste årene er det blitt omgjort 19 saker. Da er det viktig også å se på hva slags type beslutninger SUAK har gjort som departementet mener det er riktig å gå inn og endre på. Da er det slik – og det har vi jo fått uttalt i de siste dagene fra saksbehandlere i SUAK – at en faktisk mener at alder kanskje er for liberalt praktisert i dag. Jeg har ikke konkludert, men jeg sier at vi kanskje bør se på det.

Når det gjelder funksjonshemming, er det ikke få enkeltrepresentanter også i denne salen som har tatt opp saken med meg etter at SUAK tok en klar avgjørelse i saken. Det betyr kanskje at Stortinget også vil være interessert i at vi får en gjennomgang av de kriteriene som SUAK foretar sine avgjørelser etter. Det er to ting. Det er både prosedyre og sak.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (Frp): Nå var det statsråden selv som brakte denne aktuelle saken på banen, så jeg vil stille et spørsmål i den sammenheng.

Alle faginstanser har frarådet at denne adopsjonen skal finne sted. Så viser det seg i media i dag, bl.a. i Sunnmørsposten, at det er en framtreddende, mangeårig

fylkespolitiker fra statsrådets hjemfylke som i et personlig brev bad for sin datters rett til adopsjon i denne saken. Da vil jeg spørre statsråden: I hvor stor grad har det påvirket statsrådets svar?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg vil gjenta det jeg sa i mitt svar til Valgerd Svarstad Haugland. Det er at min avgjørelse ikke er tatt på bakgrunn av en enkelt-henvendelse fra en politiker som representerer et helt annet parti enn mitt eget. Hvis en hadde hatt innsyn i alle de henvendelsene som kommer til en fagstatsråd, ville en ha sett at en ikke kan la seg styre av følelser. Da tror jeg en hadde kommet til kort. Men vi bygger helt klart på faglige vurderinger gjort av kommunelege, av barnevernsnemnd og av det sosiale apparatet, som har gitt en grundig sosialrapport om denne saken.

Jeg har lyst til å si at når kommunelegen konkluderer med at ekteparet vil kunne gi et barn et svært godt og omsorgsfullt hjem, så synes jeg at det blir sterkt når man kommer med påstander om at en spiller på følelser, og at en ikke har tatt utgangspunkt i barnets beste.

Presidenten: Sonja Irene Sjøli – til oppfølgingsspørsmål.

Sonja Irene Sjøli (H): Det er bra at departementet skal være en reell ankeinstans, men da må det jo være som en garantist for at potensielle adoptivforeldre får en behandling etter retningslinjene, ikke for å overprøve så klare og entydige råd som er gitt i denne saken.

Det er godt mulig at det er grunnlag for å gjennomgå retningslinjene for utenlandsadopsjon. Men ser ikke statsråden at hun nå foregriper en slik gjennomgang som hun selv foreslår, ved å tillate adopsjon i dette tilfellet, i en så omstridt sak?

I et innlegg i VG sier statsråden at det er viktig å lytte til de faglige vurderinger som har blitt gitt i hjemkommunen. Da er mitt spørsmål: Mener statsråden at de faglige vurderingene som er gjort i lokalmiljøet, er mye viktigere enn de klare og entydige rådene som er gitt av de to sentrale instansene?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Først har jeg lyst til å si at jeg er litt fristet til å stille spørsmål om hvilket grunnlag en har for å si at alle råd har vært «klare og entydige», når en ikke har hatt innsyn i denne saken. Her aksepterer en en framstilling uten at en har hatt muligheten til å gå inn og vurdere helheten i denne saken.

Grunnen til at jeg benytter anledningen til å komme inn på denne enkeltsaken, er at det har kommet så sterke påstander fra Stortinget som det har gjort. Men når det knyttes opp til det spørsmålet jeg fikk i sted, synes jeg faktisk det er riktig å kommentere det på et generelt grunnlag, for det er alvorlige beskyldninger man kommer med.

Jeg mener at et sosialkontor og en kommunelege som har fulgt en familie gjennom mange år, gjennom sin fagutdanning er i stand til å gi en vurdering av et ektepar som søker adopsjon. Det kan selvfølgelig være ulike fag-

lige skjønn og vurderinger. Selvfølgelig vil det være det. Og bare for å avslutte: Om en får egne biologiske barn eller om en adopterer, er det ingen som kan gi en garanti for at en vil være gode foreldre for all framtid.

Presidenten: Grethe G. Fossum – til oppfølgings-spørsmål.

Grethe G. Fossum (A): Jeg har stor forståelse for at dette er en vanskelig sak, og jeg er veldig lei for at denne saken har fått stor medieomtale.

Grunnen til at jeg tok ordet her nå, er at jeg syns det er veldig vanskelig når et menneske søker om å få lov til å adoptere og blir hengt ut i mediene som evneveik og mentalt tilbakestående – i det hele tatt veldig gjennom-siktig i det lokalsamfunnet hvor vedkommende kommer fra, med tanke på hvilken mental tilstand hun er vurdert til å være i.

Mitt spørsmål er derfor: Hvilke tiltak vil statsråden ta for å få slutt på den slags lekkasje fra SUAK? Og hva vil hun foreta seg i forhold til de avisene som har gått ut med informasjon om enkeltmennesker som er lett gjenkjenne-lige, og som er veldig sårbare i denne situasjonen?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Det er rik-tig, som representanten Fossum sier, at denne saken er alvorlig på mange måter. Ikke kun fordi en fagstatsråd får kritikk fra opposisjonen på Stortinget – det tror jeg de aller fleste statsråder kan leve med, slik skal det være i et demokratisk system – men det som faktisk er ille, og som jeg syns vi skal tenke over, er at det ute i en norsk kom-mune sitter to mennesker som har søkt om adopsjon, og som har anket sin sak. Det de har fått oppleve, gjennom ulike lederartikler i snart alle landets aviser, er å bli frem-stilt som evneveik. Og jeg har lyst til å spørre: Hvem er det i dag som bruker uttrykket «evneveik» uten å ha hatt mulighet til å gå inn i saken og se på hva som er situasjo-nen for denne familien? Det handler ikke kun om en kvinne som søker om å få lov til å adoptere et barn. Det er to mennesker som søker om å få adoptere et barn, og som opplever en sånn utbretting i all offentlighet.

Jeg kan love at vi nøye vil vurdere hvordan vi skal føl-ge opp dette.

Presidenten: Olav Gunnar Ballo – til oppfølgings-spørsmål.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg oppfatter det slik at statsråden skal representere en reell ankeinstans, og på den bakgrunn vil jeg berømme statsråden for at hun kom-mer til en annen konklusjon. Vi ser jo altfor ofte i inn-vandrings- og flyktningssaker at man ikke gjør det.

Men det jeg vil spørre om, er: Hvis rådene er så pass entydige i kommunen – fra kommunelege, fra sosialap-paratet, fra involverte – hva kan da årsaken være til at man har kommet til motsatt konklusjon i forhold til de anbefalingene som har vært gitt? For det må jo i så fall være uheldig hvis man har en faglig vurdering som ligger til grunn, og som sterkt peker i én retning, at det fagnivå-

et som først skal vurdere det, så konkluderer motsatt av de råd som fagfolk har gitt.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Ja, det er meget tankevekkende. Dette har vært en sterk sak på mange måter, og det er ikke uten grunn departementet har gjort om beslutninger som både SUAK og Faglig ut-valg har gjort.

Jeg skjønner at både Stortinget og media er interessert i å få innsyn i enkeltdeler av denne saken, men jeg ber også om forståelse for at vi av hensyn til de to personene dette gjelder, ikke kan gå lenger enn det vi nå har gjort.

Men det er mitt ansvar. Alle beslutningene som fore-tas i denne saken, er mitt ansvar. Og jeg står oppreist på den avgjørelsen vi har gjort i denne saken.

Når det så gjelder det med at utlendingssaker ikke blir omgjort i departementet, handler jo det om at en har gjort om på systemet – en har lagt de avgjørelsene til et annet organ enn departementet. Derfor sier jeg at ved en gjen-nomgang av dette er det riktig å vurdere om ankeproses-sen er god nok, om den er reell og om enkeltmennesker i Norge får en god nok behandling av offentlige myndig-heter.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

John I. Alvheim (Frp): Mitt spørsmål går til den ærede helseminister.

Listeføringen av pasienter etter fastlegeordningen ut-vikler seg til den rene skandalen, etter mitt skjønn. Flere tusen døde pasienter er ført på liste hos fastlege, familier som har brukt fastlege i over ti år, blir splittet på flere le-ger, mennesker bosatt på Vestlandet, får listeført fastlege på Østlandet og vice versa, og noen er ført opp til en fast-lege som ikke eksisterer – og endelig, ca. 300 000 norske borgere får ikke fast legeordning fra 1. juni fordi det mangler leger.

Enkelte medieoppslag kan fortelle at fastlegene vil tjene opp til 700 000 kr i året uten å ha sett en eneste av sine listepasienter – og kommunen får ifølge ordningen en ekstrautgift på ca. 300 mill. kr.

Mener fortsatt helseministeren at vi har et fritt lege-valg i fastlegeordningen?

Statsråd Tore Tønne: Ja, jeg mener faktisk det. Jeg mener også at så langt viser arbeidet med gjennomföri-ngen av fastlegeordningen at dette går meget bra.

Det er mellom 3 millioner og 3,5 millioner nordmenn som gjennom denne ordningen nå har sendt inn skjemaer og blitt tildelt fastlege. Over 90 pst. har fått fastlege som de har søkt om, og det er en meget bra uttelling. I forhold til det man kunne forvente av praktiske problemer med gjennomföri-ngen av en så stor og omfattende sak som denne, vil jeg si at de problemer som oppstår, er meget små.

Men det er klart at det er mer enn nok av godt stoff til oppslag av den type som representanten Alvheim her vi-ser til – mye av det må jeg si også var forventet. Når man f.eks. viser til at døde mennesker er tildelt fastlege, er det

ikke vanskelig statistisk sett å beregne når det går en tre måneders tid, hvilket egentlig er en kort tid i forhold til oppgaven her, fra 3,3 millioner sender inn søknad om fastlege til de blir tildelt, hvor mange tusen som vil dø i den perioden, som man ikke har mulighet til å fange opp gjennom utsendelse. De er ikke uventet noen av de problemstillingene som er kommet, men de er færre enn det man måtte regne med, og jeg er meget optimistisk med hensyn til mulighetene for å rette opp de feil som her er oppstått, innen rimelig tid.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, men han kunne gjerne også ha opplyst hvor mange tusen pasienter som ikke har fått den legen de tidligere hadde. Det sies det ingenting om.

Jeg har registrert i media at Norge kan bli innstevnet for ESA-domstolen fordi fastlegeordningen i Norge de facto legger ned yrkesforbud for allmennleger fra EØS-landene. Dette bryter med den frie etableringsrett som gjelder innen EØS-området. Det vil ikke være mulig, tror jeg, for en allmennlege fra EØS-land å kunne livnære seg i norske kommuner uten å få refusjon fra folketrygden, noe som bare er forbeholdt leger. Hvordan ser helseministeren på dette problemet som har dukket opp i forhold til fastlegeordningen og EØS? Og tror helseministeren at Norge kan unngå en domfellelse i ESA-domstolen?

Statsråd Tore Tønne: For det første har jeg ikke noe problem med å opplyse hvor mange som ikke har fått den fastlegen de har bedt om. Hvis det er 93 pst. som har fått den de har bedt om, er det 7 pst. som har fått en som de ikke har bedt om, og det tror jeg vil tilsvare i størrelsesorden 200 000. Det betyr ikke at det ikke kan være andre som har fått en annen lege enn den de har hatt fra før, for det er ikke sikkert alle har bedt om som fastlege den legen de har hatt fra før. Det er et annet spørsmål, som jeg ikke har et tall for.

Når det gjelder problemstillingen omkring mulighetene for leger fra EØS-området til å etablere seg i Norge, mener jeg i utgangspunktet at den i hvert fall ikke på noen måte er vanskeliggjort gjennom fastlegeordningen. Det er en påstand jeg vil bestride. At det er vanskeligheter med etablering for leger på tvers av landegrensler, er det, men jeg tror at vi i Norge i stor grad legger forholdene til rette for at det skal være mulig, og det vil vi gjøre også i tiden fremover.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (Frp): Vi har jo alle sett de oppslagene som har vært rundt omkring i media om at vi alle nå er blitt tildelt en lege. Det å bli tildelt en lege syns i hvert fall undertegnede tilhører et helt annet samfunn enn det norske, men det skal jeg la ligge.

Det jeg vil spørre statsråden om, gjelder det som har med ESA og problematikken rundt det å gjøre. La oss ta et enkelt eksempel: Det kommer en del leger som ønsker å etablere seg i Norge. Etter at denne reformen nå har

blitt innført og borgerne i dette land har blitt fordelt på de enkelte listene, hvordan vil da disse legene få bl.a. de samme muligheter som norske leger til å motta refusjon fra det offentlige ved å etablere seg i Norge, når alle pasientene allerede er fordelt?

Statsråd Tore Tønne: Jeg mener at det i dette tilfellet i prinsippet ikke vil være andre problemstillinger knyttet til etablering for nye leger om de kommer fra EØS-området, enn om det er nye norske leger som skal inn i systemet. Jeg har vanskelig for å forstå at dette kan være en problemstilling i forhold til ESA, men er det det, får vi forholde oss til det som en sak om den måtte komme. Den vil jeg ikke gå nærmere inn på her. Men som sagt, problemstillingen slik jeg ser den, er ikke annerledes for leger fra EØS-området.

Presidenten: Åse Gunhild Woie Duesund – til oppfølgingsspørsmål.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): I morgennyhetene i går kunne en høre at pasienter som har behov for konsultasjoner hos en spesialist, hvert år må få ny henvisning av sin fastlege. Ordningen skulle være innført som en følge av fastlegeordningen. Det er mange forskjellige årsaker til at en har behov for jevnlig å gå til en spesialist når en har en kronisk sykdom, f.eks. ved etterbehandling for kreft.

Hva er årsaken til at departementet har knyttet en slik betingelse til fastlegeordningen? Etter min mening fører det til unyttig bruk av tid og ressurser både i helsevesenet og for pasienten selv. Syns helseministeren at dette er en fornuftig bruk av ressurser i helsevesenet?

Statsråd Tore Tønne: Hensikten med dette er i hvert fall ikke at det skal være unyttig bruk av de samlede ressurser i helsetjenesten. Også i dag er det vanlige at man skal ha henvisning fra en allmennlege for å gå til spesialist, og det er naturlig at man viderefører det inn i en fastlegeordning, og at det er henvisningen fra fastlegen som vil være utgangspunktet. Men det er helt riktig, som representanten påpeker, at det er mange som vil ha et jevnt behov for å ha behandling hos spesialist. Det er slik sett ikke noen mening i at man gjennom fastlegeordningen skal gjøre det mer komplisert enn det er i dag. Det vil være full anledning til å ha løpende konsultasjon og behandling av spesialist etter en førstehenvvisning, og det vil være meget enkle rutiner for å fornye den fra ett år til et annet.

Presidenten: Olav Gunnar Ballo – til oppfølgingsspørsmål.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg registrerer at Fremskrittspartiet gjør hva de kan for å så tvil om fastlegeordningen.

Det er en del tall jeg gjerne vil ha belyst, eventuelt få bekreftet, fra statsråden. Så vidt jeg vet, er det 99,5 pst. av den norske befolkning som nå har sluttet seg til fast-

legeordningen. Et tall på 93 pst. har vært nevnt når det gjelder oppfyllelse av valg av fastlege.

I tillegg har det ved flere anledninger vært trukket fram at legen vil kunne motta 700 000 kr uten å motta en eneste pasient. Så vidt jeg har forstått, representerer det tallet et tilskudd til praksisen knyttet til de forpliktelser man har omkring pasientene, i størrelsesorden 1 000 til kanskje 2 000 pasienter, og så vil tilskuddet variere. Men en selvsagt forpliktelse er nettopp at pasientene da behandles, og at disse midlene, hvis man reserverer seg mot å motta pasientene etter avtalen, heller ikke vil komme til utbetaling. Kan helseministeren bekrefte det?

Statsråd Tore Tønne: Jeg tror jeg kan bekrefte alt det som blir sagt her. Uten at jeg kan regne prosentfall i hodet nå, er det ca. 25 000 som har valgt selv å stå utenfor fastlegeordningen. Resten av befolkningen som har fått anledning til å slutte seg til, har sluttet seg til fastlegeordningen. Det er også riktig at det er 93 pst. av dem som har valgt lege, som har fått den legen de har bedt om ved første gangs tildeling. Man er allerede inne i en omfattende prosess for å gjennomføre bytting og forbedringer og opprettinger av de feil som er oppstått, som vi måtte forvente ville oppstå i denne første og meget omfattende gjennomgangen, men som altså har et mindre omfang enn det snakkes om. Dette tallet 700 000 kr, at man angivelig kan få det beløpet uten å se en pasient, er et høyst teoretisk tall. Det er jo en tildeling – det er klart at hvis gjennom et år ingen av de pasienter en fastlege er tildelt, er syk eller har annet behov for lege, er tilskuddet der uavhengig av det, og det vil også i stor grad være det motsatte i en lang rekke tilfeller.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Annelise Høegh (H): Jeg ser at helseministeren blir stående, og det har han god grunn til, for jeg har også et spørsmål til ham.

Om ikke fastlegeordningen er en skandale, har iallfall prosjektet åpenbare innkjøringsproblemer. Det har også en annen og kanskje enda viktigere pasientrettighet, nemlig retten til fritt sykehusvalg. Pasientene skal jo ha dette for å kunne få raskere behandling der det er ledig kapasitet. Men det går dessverre ikke mer enn en uke mellom hver gang vi får høre at heller ikke denne reformen fungerer, til tross for at man har hatt ganske lang tid på å forberede seg. Det siste eksemplet ble vel dratt frem i Dagsrevyen på lørdag, og det viser seg altså at det offentlige ikke har greid å få et system til å fungere slik at legene får informasjon om hvor det er ledig kapasitet. Likevel finnes det en privat gruppe som kaller seg GetMedic, som har utviklet et system, som er oppegående, nettopp for å kunne gi pasienter rask behandling. Hvorfor ikke benytte seg av dette? Hvorfor skal det offentlige bruke tid og masse penger på å utvikle systemer når det allerede finnes et og man kan kjøpe tjenester fra det private? Så mitt spørsmål er: Vil departementet ved statsråden ta kontakt med disse for å få systemet med fritt sykehusvalg til å fungere?

Statsråd Tore Tønne: Igjen må jeg bare si at jeg vil ikke hevde at fastlegeordningen, som skal tre i kraft om kort tid, har «åpenbare innkjøringsproblemer», men at det med en så omfattende sak som det her er snakk om, vil være en del problemstillinger i startfasen, er ikke uventet. Jeg vil si de er mindre så langt enn det man måtte forvente.

For så vidt er det heller ikke uventet at en så omfattende reform som fritt sykehusvalg i en innkjøringsperiode vil ha svakheter. Nettopp den problemstilling som representant Høegh her peker på, er både en forventet svakhet og en problemstilling som jeg tror man også skal være forberedt på vil være der en tid fremover. Det har sammenheng med tilgangen på informasjon om ikke bare ledig kapasitet, men kanskje også kvalitet og andre sider ved behandlingstilbudene ved de enkelte sykehus. Det er ikke vanskelig å forestille seg at når man går over fra en situasjon hvor det ikke har vært vanlig å gi den type informasjon til befolkningen i en bred sammenheng, til en situasjon hvor hele befolkningen skal kunne benytte seg av fritt sykehusvalg basert på informasjon om det – ja, da går man over fra en situasjon med informasjonsbrist til en situasjon med et betydelig informasjonsbehov og informasjonskrav. Det makter man ikke å oppfylle fra en dag til en annen – jeg tror det vil ta tid. Det vil være en oppgave for det offentlige uansett å sørge for at den type informasjon kommer, og det vil være en oppgave eller et marked også for andre å sørge for, slik GetMedic gjør, at den informasjonen kommer.

Annelise Høegh (H): Nå snakket statsråden i to minutter uten å greie å svare på mitt enkle spørsmål, nemlig: Vil han ta kontakt med disse, som faktisk har et system oppe og går? For det er jo ikke mindre alvorlig at fritt sykehusvalg ikke fungerer for pasientene fordi om statsråden har forventet at det ville være svakheter ved innføringen. Det gjør ikke alvorligheten ved at det ikke fungerer, mindre at man har forventet at det vil være problemer. Men det er ganske alvorlig, synes jeg, overfor alle de norske pasienter som gjerne ville hatt behandling raskere, dersom staten sier nei takk i denne innkjøringsfasen til et privat tilbud som er der, som ikke er dyrt, som kanskje vil være billigere å benytte seg av enn at det offentlige i alle regionene skal få dette systemet opp og gå. Også når det gjelder formidling av utenlandsbehandling, har tydeligvis det offentlige store problemer – hittil er det noen hundretalls pasienter som er formidlet. Også her har GetMedic et tilbud å gi. Så jeg gjentar mitt spørsmål: Når vil statsråden ta kontakt for at norske pasienter skal få de rettighetene vi har gitt dem?

Statsråd Tore Tønne: Det var ikke meningen ikke å svare på spørsmålet – det er mulig at jeg misforstod det litt også. Men det er kontakt både med GetMedic og andre private som ønsker å utvikle tilbud når det gjelder å formidle informasjon om kapasitetsforhold og andre forhold ved behandlingsinstitusjoner i Norge. Så det er ikke en problemstilling at det ikke er kontakt med dem. En annen problemstilling er: Skal det offentlige på en måte fra-

si seg oppgaven med hensyn til selv å utvikle den informasjonen? Skal en utelukkende basere seg på at det er private som gjør det, eventuelt inngå avtaler med private om at de skal gjøre det i stedet for det offentlige? Det er noen problemstillinger der vi ikke har konkludert. Men det er i hvert fall ikke slik at det ikke er kontakt med dem, og det er også slik at jeg tilskynder at privat formidling av den type informasjon skjer.

Presidenten: I god tråd med kravet om fastlegeordninger og annet har presidenten merket seg mange faste klienter knyttet til oppfølgingsspørsmål. Vi starter med Karin Andersen.

Karin Andersen (SV): Jeg hadde håpet at presidenten også i dag skulle gjenta dette med faste kunder, for da kunne jeg ha svart at kunden alltid har rett, og at presidenten antakeligvis også ville være enig i det.

Jeg blir litt overrasket når statsråd Tønne sier at han ikke har konkludert på at det er et klart offentlig ansvar å sørge for at fritt sykehusvalg blir tilgjengelig for pasientene uten egenandel, og at det offentlige har et klart ansvar for å sørge for at dette er på plass. Det bør lages en offentlig pasientformidling som løser dette problemfritt for pasientene. Og det bør etter SVs syn være en klar oppgave for det offentlige, og ikke en åpning for et nytt forretningsområde for enda flere som skal tjene penger på folks behov for helsetjenester.

Så spørsmålet blir helt konkret: Vil statsråden sørge for at en slik ordning er på plass, eller er det nødvendig for Stortinget å komme med forslag om en slik ordning?

Statsråd Tore Tønne: Det skal ikke være nødvendig for Stortinget å komme med et forslag om en slik ordning. Jeg har trolig uttrykt meg uklart i mitt forsøk på svar til representanten Høegh hvis det oppfattes slik at jeg ikke hadde konkludert med at dette er et offentlig ansvar. Det er et offentlig ansvar å sørge for at det blir transparens i markedet – om man da kan kalle det marked – dvs. at befolkningen har tilfredsstillende informasjon om hvilke behandlingstilbud som er tilgjengelige for dem ved de forskjellige behandlingstilbud i landet.

Det jeg ikke hadde konkludert på, gjaldt spørsmålet om i hvilken grad det offentlige i utøvelsen av det ansvaret også skal inngå avtaler med eller basere seg på at det er private som også arbeider med den type informasjonformidling, og på hvilken måte det skal skje. Det er spørsmål som jeg har til vurdering, og som jeg ennå ikke har konkludert på. Men det er uansett ikke et spørsmål om at det offentlige ikke skal ha ansvaret for å sikre at den informasjonen kommer.

Presidenten: Ola D. Gløtvold – til oppfølgingsspørsmål.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg reagerte også på statsrådens utsagn, som jeg synes var litt for defensive. Jeg mener at det må være en offentlig sak og et offentlig ansvar å drive denne pasientformidlingen. Og jeg har tilleggs-

spørsmål til helseministeren: Er det ikke slik at det er spesielt store problemer med å få utført høykostmedisin i Norge, jf. Rikshospitalet og dets situasjon? Hvordan er situasjonen ved de andre regionsykehusene? Hvor mange av de pasientene som skal behandles ut fra høykostmedisin eller som langtidspasienter, er det som ikke får behandling der?

Jeg synes det er et tankekors at vi nå sender en del ut av landet for behandling for relativt enkle lidelser, mens disse som da har store problemer, ikke får behandling, og jeg vil be helseministeren redegjøre litt for situasjonen ved de andre regionsykehusene. Jeg tror at vi trenger en nasjonal helseplan framfor den reformen som helseministeren nå går inn for, med nasjonal oversikt og nasjonal formidling – altså under offentlig ansvar.

Statsråd Tore Tønne: Jeg klarer nok ikke med den tid jeg har til rådighet, å redegjøre for situasjonen ved landets regionsykehus når det gjelder pasienter som må vente på behandling for såkalt høykostmedisin. Det er en problemstilling som jeg tror gjelder ved alle regionsykehus, men selvfølgelig ikke minst i forhold til de landsdekkende funksjoner, enten de er ved Rikshospitalet eller ved andre sykehus. Så det er, for å si det slik, ikke en problemstilling som er begrenset til situasjonen ved Rikshospitalet.

Når det så gjelder utenlandsbehandling i den sammenheng, vil jeg si at det viktigste utgangspunktet for det med behandling i utlandet har vært å få ned ventetiden for pasienter, enten det nå er kompliserte saker eller i og for seg enkle saker som skal behandles. Det kan jo uansett være like ubehagelig for dem som må vente. Og da har det vært naturlig at lidelser som har latt seg behandle relativt enkelt, har kommet i første omgang.

Presidenten: John I. Alvheim – til oppfølgingsspørsmål.

John I. Alvheim (Frp): Dette med at fritt sykehusvalg ikke fungerer, har vel sin bakgrunn i at fylkeskommunene så langt har brukt de lange ventelistene som et spill for å skaffe seg mer midler. Vi har den samme tregheten når det gjelder å sende pasienter til utlandet, hvor de aller fleste sykehusene er veldig tilbakeholdne med å anbefale pasienter å bli behandlet i utlandet.

Jeg har fått flere henvendelser fra pasienter som settes på venteliste i opptil 12, 14, 18 måneder innen ortopedi, og som aldri har fått noen forespørsel fra sitt eget sykehus om de kunne tenke seg å bli operert på et annet sykehus. Så dette med informasjon – som helseministeren selv var inne på – tror jeg er et veldig viktig punkt. Hva vil helseministeren ytterligere gjøre for å sørge for at denne informasjonen ikke bare kommer som en åpen informasjon, men at det nærmest blir et pålegg til sykehusene å informere pasientene på skikkelig vis?

Statsråd Tore Tønne: Jeg skal være forsiktig med å si at det som skjer, er et resultat av noe spill om penger eller andre ting, men jeg er kjent med, og mener også

selv, at det går for sent med å utnytte de mulighetene som ligger både innenfor fritt sykehusvalg i Norge og behandling i utlandet.

Det er store forskjeller, men jeg er vel av den oppfatning at det på mange vis har vært nok informasjon til i hvert fall sykehusene og helsevesenet for øvrig om at disse mulighetene eksisterer, og at det vil være nødvendig å gi pålegg til de sykehus som har den type ventetider som representanten Alvheim her viser til, om at de skal gjøre det de kan når det gjelder å utnytte mulighetene for behandling i utlandet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren.

I går vart ein rapport som er utarbeidd på oppdrag frå Kommunal- og regionaldepartementet, og som omhandlar utflytting av statlege arbeidsplassar frå Oslo, gjort kjent. Det er gjort ei vurdering av Aetat si drifts- og brukarstøtte i Steinkjer, av NSB sin kundetelefon på Fauske og Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Rapporten konkluderer med at staten ikkje berre har gevinst når det gjeld lokallege og løn, men òg når det gjeld sjukefråvær, stabilitet og rekruttering av arbeidskraft. Mitt spørsmål vil då vera: På kva måte vil denne rapporten få følgjer for kommunal- og regionalministeren sitt arbeid?

Statsråd Sylvia Brustad: Den rapporten har, som representanten sa, nylig kommet, så den må vi få lov til å gå gjennom før jeg kan gi et svar på hvordan vi vil følge den opp.

Men Regjeringa har allerede gjort flere konkrete ting. Det første er at vi nå har vedtatt nye retningslinjer for en statlig lokaliseringsspolitikk, som representanten helt sikkert er kjent med. Nå skal hovedregelen være at ved etablering av nye statlige arbeidsplasser skal de etableres utenfor Oslo. Det skal særdeles gode grunner til for at de skal etableres i Oslo. Dette prinsippet skal også gjelde ved store omorganiseringer, og vi er også åpne for å kunne flytte ut arbeidsoppgaver i eksisterende arbeidsplasser. Dette er selvfølgelig avgjørende viktig hvis vi skal greie å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, slik Arbeiderpartiet også er særdeles opptatt av.

Jeg kan dessuten nevne noen andre konkrete ting som vi har gjort: flytting av Enøk-senteret til Trondheim, Domstolsadministrasjonen til Trondheim, hvor Stortinget har sluttet seg til Regjeringas forslag, sammenslåing av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern og Produkt- og Elektrisitetsilsynet, som flyttet til Tønsberg, flytting av Kystdirektoratet til Ålesund, vernepliktsforvaltningen til Hamar og forvaltningsutdanningen til Halden. Dette er konkrete arbeidsplasser som etableres utenfor Oslo, og det kommer til å komme mer fra denne regjeringa i nær framtid.

Vi kommer også til å foreta en gjennomgang for å se om det er noe i departementssystemet eller omkringliggende etater som det kan være mulig å flytte ut, og vi har nedsatt en egen gruppe som ser på dette. Svaret er: Dette

er Regjeringa særdeles opptatt av. Vi har allerede gjort en hel rekke ting og kommer til å gjøre flere konkrete ting i nær framtid. I den sammenhengen kommer vi selvfølgelig også til å gå nøye gjennom denne rapporten, og vi vil så snart som mulig komme med ytterligere tiltak, for jeg er helt enig i at det er mange gode grunner for å etablere arbeidsplasser utenfor det sentrale østlandsområdet, også med tanke på de momenter som representanten nevnte, i forhold til lokalleie, stabil arbeidskraft osv.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for svaret.

Det er bra at statsråden er opptatt av desse problemstillingane, og det er òg bra at Regjeringa allereie har vedtatt retningslinjer for nyetablering av arbeidsplassar.

Denne rapporten slår etter mitt syn i hel ein myte om at det berre er omsynet til distrikta som skal liggja i botnen ved utflytting av arbeidsplassar. La meg understreka at det synest eg er eit viktig omsyn, men det som er det nye i denne rapporten, er at staten sjølv kan ha stor gevinst ved utflytting. Då forventar eg at statsråden viser ytterlegare engasjement i tillegg til det ho alt har vist, og at ho kjem tilbake til Stortinget med ein plan for utflytting der òg kostnadene er rekna ut.

Statsråd Sylvia Brustad: Det må ikke herske noen tvil om engasjementet. Uten at jeg skal rose den regjeringa jeg sitter i sjøl, må jeg si at jeg synes denne regjeringa har fått til mye i løpet av ett år. Jeg må også si at det i hvert fall allerede er gjort flere konkrete ting når det gjelder utflytting av arbeidsplasser, enn det som ble gjort den tida som Bondevik-regjeringa satt, ifølge den oversikten jeg har. Men det er ikke poenget, for jeg trur at Arbeiderpartiet og Senterpartiet er ganske enige om at det er viktig å etablere arbeidsplasser utenfor Oslo, ikke bare, som representanten sier, av hensyn til distriktene, men fordi det kan lønne seg både for staten og for andre.

La meg bruke et eksempel. Når RIMI-Hagen flytter sin regnskapsavdeling til Vågå i Gudbrandsdalen, en liten distriktskommune, er det selvfølgelig fordi det er lønnsomt for den bedriften. Der er det stabil arbeidskraft. Der er det billigere lokalleie, og det er tilrettelagt fra kommunens side. Det viser også at i den tida vi lever i, med de teknologimuligheter og alt som vi har, spiller det slik sett ingen rolle om arbeidsplassene ligger i en liten distriktskommune eller om de ligger sentralt. Det gir våre distrikter unike muligheter, og jeg skal garantere at engasjementet for dette vil være like stort som det har vært det året vi har sittet i regjering.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Marit Tingelstad.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg vil følge opp med et tema som jeg har hatt oppe et par ganger i løpet av den siste uken, og det gjelder utflytting av statlige arbeidsplasser generelt og utflytting av Politiets datatjeneste til Gran spesielt, der Politiets Materielltjeneste allerede er etablert.

Det ble ikke gitt noen svar eller kommentarer verken fra statsråd Knudsen eller statsråd Harlem i de aktuelle debattene. Jeg kan velge å tolke det slik at den som tier, samtykker, men jeg tror nok det er litt for naivt. Nå har gledelig nok Stortinget vedtatt at Politiets datatjeneste og Politiets Materielltjeneste skal ha felles ledelse lagt til Gran. Mitt spørsmål til kommunal- og regionalministeren er om hun som fagstatsråd for regional utvikling vil ta de nødvendige initiativ for å få de nevnte institusjonene samlokalisert til Gran, slik stortingsflertallets merknad i Innst. nr. 241 for 2000-2001 indikerer, og som ikke minst hennes partifeller, i likhet med andre partier i Gran og Oppland, er svært opptatt av skal skje.

Statsråd Sylvia Brustad: Nå kjenner jeg ordføreren på Gran ganske godt, og det betyr at jeg har hørt ganske mye om denne saken, for å si det på den måten. Men jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan gi noe klart svar på det her og nå. Det jeg sier, er at Regjeringa nå går gjennom alt som er av konkrete ting. I det ligger selvfølgelig også det som representanten tar opp i forhold til Gran kommune, og vi vil komme tilbake med klarere svar i nær framtid. Jeg kan ikke her over bordet i stortingssalen si et klart ja til det. Men det er ingen tvil om at det er det prinsippet Regjeringa legger seg på, og det vil bety flere konkrete arbeidsplasser lagt ut til distriktene. Om det blir akkurat slik det er ønsket på Gran eller andre steder, må vi få lov til å se litt nøyere på, men vi skal komme tilbake med ytterligere konkretisering i løpet av veldig kort tid.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har et spørsmål til helseministeren.

På NRK Dagsnytt i morges ble det meldt at ut fra tall som Helsedepartementet selv sitter på, er det 150 tannlegestillinger som nå er ubesatt, særlig i Distrikts-Norge. Fylkene Troms, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hedmark skal være særlig hardt rammet. Det er stor mangel på tannleger særlig i Distrikts-Norge, og dersom denne utviklingen ikke snart stanses, fortsatt ut fra Helsedepartementets egne tall, vil vi i 2005 ha ca. 600 tannleger for lite.

SV har tidligere tatt opp at man må komme i gang med tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø og har også foreslått mellomløsninger bl.a. med et samarbeid med Universitetet i Umeå for å benytte seg av plasser der. Jeg vet også at det har kommet et tilbud fra Universitetet i Umeå til Helsedepartementet med forespørsel om det, uten at spørsmålet så vidt jeg kjenner til, har blitt besvart fra departementets side. Hva vil helseministeren gjøre for å ta tak i denne situasjonen og bedre den raskest mulig?

Statsråd Tore Tønne: Det er riktig som representanten Ballo sier, at vi står overfor en økende tannlegeubalanse, en mangel, om man vil bruke det begrepet, når det gjelder tannleger til de hjemler vi har og de behov som vi

ser fremover. De tallene som refereres, kan jeg også bekrefte. De stammer fra departementets egne prognoser for utviklingen. Vi erkjenner at dette er et alvorlig problem, og at det vil bli det.

Når det gjelder tiltak for å rette på den situasjonen, er det viktigste tiltaket av langsiktig karakter å øke vår egen utdanningskapasitet for tannleger. Det er også andre tiltak på utdanningsiden som er viktige, bl.a. utdanning av tannpleiere som kan dekke en del av de behovene som det her også er snakk om. Begge de tingene vil det komme forslag om i nær fremtid, og om å gjennomføre slik utvidelse av kapasiteten som vil følge av det. I den sammenheng vil Regjeringa i nær framtid også ta stilling til hvor en skal legge en slik tannlegeutdanning, og jeg er i den forbindelse fullt klar over de hensyn som gjør seg gjeldende med hensyn til å legge en tannlegeutdanning til Tromsø. Men det er altså spørsmål som vi vil komme tilbake til i nær framtid.

For øvrig er det på kortere sikt viktig å øke mulighetene for både utdanning av norske i utlandet og rekruttering av tannleger fra utlandet. Vi har tiltak i gang for det formål.

Når det gjelder akkurat spørsmålet om Umeå, må jeg få komme tilbake til det når det er ferdig vurdert.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg la merke til at helseministeren nærmest litt i anførselsteget brukte begrepet «mangel». Jeg mener han var ute med fingrene og gav et lite hermetegn. Betyr det at helseministeren ser på dette også som et fordelingsproblem, dvs. at man har fått en tetthet av tannleger i deler av landet som relativt sett er for stor, slik at man ikke bare bør utdanne flere tannleger, men ta grep for å få til en bedre fordeling av de tannlegene vi allerede har? I den forbindelse vil jeg trekke fram at SV har foreslått et tettere samarbeid mellom privatpraktiserende tannleger og den offentlige tannhelsetjenesten. Ser helseministeren at det her kan være muligheter for en bedre fordeling, ved at man klarer å rekruttere tannleger også til privat praksis på steder der man i dag ikke klarer å rekruttere til den offentlige tannhelsetjenesten?

Statsråd Tore Tønne: Representanten Ballo tolket mine håndbevegelser riktig. Det var et hermetegn. Jeg mener ikke å trekke i tvil at det totalt sett er en mangel i normal betydning av ordet. Men det er i betydelig grad også et fordelingsproblem. Det må komme til uttrykk bl.a. når vi vurderer lokalisering av fremtidig utdanning, for vi vet at det er av betydning for fremtidig lokalisering og rekruttering til de forskjellige deler av landet også. Men jeg er i høyeste grad åpen for de tanker som knytter seg til et bedre samspill mellom offentlige og private innenfor tannhelsetjenesten, som jeg er når det gjelder helse-tjenesten for øvrig. Men det er helt klart et område hvor vi kan gjøre mer for å rette på de skjevheter vi i dag har når det gjelder fordeling av tannhelsetjenester innen det offentlige.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ola D. Gløtvold.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det er ikke så lenge siden vi behandlet tannhelsetjenesten her i Stortinget. Da gikk også Senterpartiet inn for å få til en fullverdig tannlegeutdanning i Tromsø. Det ble advart noe mot det, ikke minst fra de faglige miljøer, og det ble sagt at det ikke var så stor mangel på tannleger som man kanskje kunne anta. Nå har vi fått tallene på bordet i dag, ca. 600 tannleger i minus i 2005, og jeg vil da spørre: Er det slik at vi har for dårlige oversikter, for dårlige parametre når det gjelder en del av helsevesenet vårt, slik at det også av den grunn blir for lite forutsigbarhet og for liten evne til å handle i tide? Vi vet at det tar seks-sju år før de som begynner å utdanne seg i dag, er ferdigutdannet.

Jeg vil spørre helseministeren om dette med fordeling og totaliteten når det gjelder mangel på tannleger. Bør vi også her ha en bedre nasjonal oversikt, og er den reformen vi kanskje trenger i norsk helsevesen, inkludert tannhelsetjenesten, en nasjonal plan og en oversikt som gjør at vi kan fordele bedre, både geografisk og totalt?

Statsråd Tore Tønne: Jeg tror det i og for seg er naturlig at det er en viss diskusjon om hvor stor mangelen er og hvordan dette vil utvikle seg. Det vil det nok være mellom fagmiljøer og andre også, fordi det dreier seg om prognoser, og de vil alltid være beheftet med usikkerhet. Jeg vil ikke av den grunn påstå at de nødvendigvis er for dårlige, men det kan være ulike vurderinger av hvordan usikkerheten kan tenkes å slå ut fremover, som gjør at det vil være en diskusjon om det.

Uaktet den diskusjonen mener jeg at det er uomtvistet at vi har en mangel, og vil ha en økende mangel i årene fremover. At det skaper et behov for økt utdanningskapasitet, er det ikke noen tvil om.

Når det så gjelder dette med en nasjonal plan, er jeg for så vidt enig i at det er behov for det. Jeg er imidlertid ikke enig i at det står i motsetning til de øvrige reformer som nå gjennomføres i helsevesenet. Tvert imot mener jeg at de bedrer forutsetningene for å utvikle den type planer.

Presidenten: Da går vi til siste hovedspørsmål.

Per Sandberg (Frp): Mitt spørsmål går til familieministeren.

Vi registrerer for tida at familieministeren igjen er i ferd med å flytte grenser innenfor familiepolitikken, og da ved å innføre en ny praksis i adopsjonsspørsmål.

Jeg lyttet til statsrådets svar tidligere i dag, og jeg registrerte at alt innhold i svaret dreide seg om to voksne mennesker som hadde søkt om adopsjon, og som statsråden på en måte gav uttrykk for ble behandlet på en urettmessig måte både av politikere og av presse. Jeg trodde at familieministeren kanskje var mer opptatt av barnets situasjon og barnas beste, og jeg registrerer at statsråden også i forskjellige medier har lagt vekt på det. Og da vil jeg utfordre statsråden på: Hva er det som er lagt til grunn i denne adopsjonssaken, som er til det beste for barnet?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at spørsmålet har vært reist som hovedspørsmål tidligere i dag.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Men jeg kan godt gi et svar, president.

Først har jeg lyst til å ta veldig sterk avstand fra det spillet jeg nå føler at enkelte representanter i denne salen begynner med, og det er å danne et inntrykk av at en ikke tar utgangspunkt i barnas beste. Det har ikke representanten Sandberg eller andre i denne salen et eneste grunnlag eller holdepunkt for å si, og det er påstander som er tatt helt ut av – ja, jeg vet ikke hvilket uttrykk jeg skal bruke – all sammenheng.

Det vi tar utgangspunkt i i alle de vurderingene vi gjør i forhold til ankebehandling i vårt departement, er selvfølgelig hensynet til barnas beste. Jeg understreket i mitt tidligere innlegg, og representanten Per Sandberg har ingen holdepunkt for å si at ikke denne regjeringen setter barnets beste foran alt. Det vil imidlertid være ulike faglige vurderinger om hva som vil være akseptabelt, på hvilket grunnlag en kan gi en adopsjon, men det blir helt feil å si at vi ikke har bygd på faglige vurderinger i den saken vi har behandlet i departementet.

Per Sandberg (Frp): Jeg takker for svaret.

Når det gjelder mitt grunnlag for å uttale meg, vil jeg, om jeg ikke får det utdypet gjennom spørretimen, i hvert fall gjøre statsråden oppmerksom på at jeg kommer til å følge saken opp i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite, for det er klart at det som blir sagt her i spørretimen i dag, er ikke godt nok i forhold til denne saken. Det er ikke godt nok at statsråden her på en måte gjør vedkommende person funksjonsfrisk gjennom sine svar, når fagmiljøet har konkludert på en helt annen måte. Jeg gjør også oppmerksom på at departementets eget uavhengige utvalg gikk imot denne saken når det gjaldt adopsjon.

Vi har også fått reaksjoner internasjonalt på denne saken, og mitt andre spørsmål, som kanskje ikke er stilt tidligere i dag, lyder slik: Hva vil dette si for alle de i Norge i dag som ønsker en utenlandsadopsjon, når reaksjonene blir på denne måten?

Jeg vil også gjerne følge opp med et vesentlig spørsmål: Ville statsråden ha konkludert likedan hvis det hadde vært snakk om et norsk barn?

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Selvfølgelig hadde vi konkludert likedan hvis barnet var norsk. Representanten vet utmerket godt at de retningslinjene vi forholder oss til, er like for norskadopterte og utenlandsadopterte barn. Jeg ber også om forståelse for at det, som sagt, er to mennesker som sitter ute i en kommune og har krav på en ordentlig behandling av sin sak. De har krav på at myndighetene går inn og vurderer det på en ordentlig måte.

Å gi den type karakteristikk som er blitt gitt i denne saken, og som jeg nå også føler at representanten Per Sandberg prøver på, synes jeg at vi skal avstå fra. Jeg synes vi skal ha tillit til de vurderingene som er gjort – hvis da ikke sosialkontor, kommunelege og barnevernsutval-

get har gitt feilaktige opplysninger i denne saken. Da vil det være meget alvorlig. Men det er de opplysningene vi har bygd på i den beslutningen vi har tatt i denne saken.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Morten Lund til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av landbruksministeren på vegne av nærings- og handelsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra landbruksministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 7, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 12, fra representanten Einar Steensnæs til olje- og energiministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 13 og 14, fra henholdsvis representantene Inge Lønning og Rolf Reikvam til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av kirke-, utdannings- og forskningsministeren, som er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Lars Rise (KrF): «Tidlig om morgenen 17. mai ble den vietnamesiske katolske presten Nguyen Van Ly arrestert i Hué i Vietnam. Omkring 600 politibetjenter omringet kirken hvor han holdt på å forberede morgenmesse, og han ble pågrepet og ført bort. Myndighetene holder også et strengt vakt hold over buddhistmunken Thich Quang Do, som er nominert til Nobels fredspris.

Vil utenriksministeren protestere på myndighetenes behandling av de to, og hva kan Norge gjøre for å fremme religionsfrihet og demokrati i Vietnam?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Arbeidet med menneskerettigheter er dypt forankret i norsk utenrikspolitikk. Hovedsiktemålet med Regjeringens internasjonale menneskerettighetsarbeid er å sikre at menneskerettighetene etterleves i alle land. Dette gjelder også i forhold til situasjonen i Vietnam.

Menneskerettighetssituasjonen i Vietnam er betydelig bedret i løpet av de siste 10-15 år, selv om mye gjenstår. Den alminnelige vietnameser har fått større frihet, og den raske økonomiske utviklingen i det siste tiår har medført at betydelig flere lever over fattigdomsgrensen. De politiske og sivile rettigheter i landet er forbedret, samtidig som vietnamesiske myndigheter viser større åpenhet når

det gjelder vilje til å drøfte menneskerettigheter og demokrati. Det er imidlertid fortsatt begrensninger vedrørende ytringsfrihet, religionsfrihet og forsamlingsfrihet, samtidig som det forekommer diskriminering av etniske minoriteter.

Fra norsk side arbeider vi aktivt for å bidra til fremme av religionsfrihet og demokrati i Vietnam. Vietnam har inntil nylig motsatt seg enhver diskusjon av menneskerettighetsspørsmål. Norge er foreløpig det eneste land Vietnam har vært villig til å gå inn i en menneskerettighetsdialog med. I vårt samarbeid med Vietnam støtter vi også prosjekter med en klar menneskerettighetsprofil. Vår ambassade i Hanoi har også jevnlig kontakt med de vietnamesiske myndigheter om disse spørsmål – inkludert spørsmål knyttet til fri religionsutøvelse.

Jeg vil i denne sammenheng også nevne at Regjeringen har fulgt opp en invitasjon utstedt av tidligere statsminister Bondevik til den vietnamesiske statsminister i 1999, om et besøk av en vietnamesisk delegasjon til Norge for å studere det norske rettssystem. Besøket er nå planlagt i november i år.

Vietnams grunnlov garanterer religionsfrihet, men myndighetene følger den organiserte religionsutøvelse i landet meget nøye. Spørsmålet om religionsfrihet har derfor en sentral plass både på den internasjonale dagsorden og i de bilaterale kontakter Norge har med Vietnam.

Regjeringen ser med bekymring på at den katolske presten Ngyen Van Ly er arrestert, og at det strenge vakt holdet over buddhistmunken Thich Quang Do videreføres.

Fra norsk side vil vi nå vurdere på hvilken måte vi best kan ta opp saken vedrørende Ngyen Van Ly og Thich Quang Do med vietnamesiske myndigheter. Vi vil også holde nær kontakt med andre land i den videre oppfølgingen av saken.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Lars Rise (KrF): Jeg takker utenriksministeren for svaret. Jeg synes det er positivt både at Norge har en menneskerettighetsdialog med Vietnam, og at myndighetene nå vil vurdere hvordan man kan følge opp sakene for disse to personene.

Det var en dramatisk situasjon da den katolske presten Nguyen Van Ly ble arrestert i 5-tiden om morgenen den 17. mai. Da kirken ble omringet, var det 150 mennesker til stede i kirken og mange av disse ble også slått og arrestert. Ifølge nyhetsmeldinger ble fader Ly plassert i et fengsel i Hué, men han har siden han ble arrestert, sultestreiket, og for et par dager siden kom det melding om at han har havnet på et sykehus for behandling.

Det jeg lurer på, er om norske myndigheter kan bidra til at fader Ly får en rettfærdig behandling, at det blir reist en sak mot ham slik at han får en rettssak, at han blir stilt for en domstol, og at han da kan få en advokat. Kan Norge bidra til at han behandles i henhold til menneskerettighetserklæringen, som Vietnam har signert?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Som jeg sa, vil vi nå nøye vurdere hvordan vi kan følge opp denne saken. Det er lang tradisjon for å gjøre akkurat det som Lars Rise her spør om, nemlig å arbeide for at alle skal få en rettferdig oppfølging av sin sak under rettsstatlige prinsipper. Så det er klart at en av de sidene som vi nå må vurdere, er hvordan vi kan hjelpe til med å få det gjort. Men jeg kan ikke si noe mer nå om hvordan vi tenker å gå fram, for det er vi nødt til å vurdere nøye ut fra hva som tjener selve saken, dvs. disse to personene.

Lars Rise (KrF): Den andre personen som jeg nevnte, Thich Quang Do, har skrevet et brev til myndighetene hvor han ber om at hans overordnede, Thich Huyen Quang, blir løslatt. Han er 83 år. Han har nå sittet 19 år i husarrest og er veldig svak. Thich Quang Do har ikke fått noe svar på dette brevet. I stedet har de trappet opp vakt-holdet rundt ham – telefonlinjen har vært kuttet siden 9. april, og alle besøkende blir ransaket nøye før de får forlate templene der. Det er nå stor bekymring for at Thich Quang Do og hans følge vil møte problemer fra myndighetenes side i forbindelse med den turen hvor de skal hente hans overordnede hjem til Saigon for en legeundersøkelse.

Jeg lurer på om Norge kan ta initiativ til også å bruke økonomiske virkemidler? Vi har jo sett at Verdensbanken har holdt tilbake kreditter og lån, og vi har altså noen norske investeringer. Vil utenriksministeren også se på mulighetene for økonomiske virkemidler?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Vi gir fortsatt noe bistand til Vietnam, selv om det er svært lite nå. Vi har ingen tradisjon for å bruke bistand i sånne enkelttilfeller. Når det gjelder økonomisk virksomhet med Vietnam utover det som går på bistand, har det bestandig vært norsk politikk at vi ikke iverksetter ensidige boikottaksjoner mot land. Det ønsker vi skal være forankret i FN. Vi har bl.a. klaget på at USA altfor ofte og i for mange tilfeller har brukt slike ensidige boikottiltak, så det blir ikke aktuelt. Men jeg tror det viktigste nå er å se på hva vi kan gjøre innenfor den rammen av dialog som vi har med Vietnam, og så se resultatene av det før man eventuelt vurderer nye skritt.

Presidenten: Spørsmål 2 vil bli svarta på seinare.

S p ø r s m å l 3

John I. Alvheim (Frp): Jeg har et spørsmål til den ærede helseminister:

«Seksjonsoverlege Lindemann ved intensivavdelingen for nyfødte på Ullevål sykehus la i januar i år frem en rapport om senskader i skolepliktig alder for prematurbarn født før 25. uke med en kroppsvekt på 1 500 gram. Det ble i denne rapporten påvist senskader i skolepliktig alder for én av fire av prematurbarna.

Hvilke tiltak mener statsråden må iverksettes for å redusere senskader hos prematurbarn?»

Statsråd Tore Tønne: Årlig fødes vel 4 000 barn for tidlig, dvs. før 37. svangerskapsuke. Av disse fødes ca. 600 barn før 28. svangerskapsuke. I løpet av 1980-90-årene har andelen som overlever, økt sterkt. Dette har skjedd som følge av bedret medisinsk behandling både før, under og etter fødselen.

Undersøkelser viser at det er forekomst av alvorlige funksjonshemminger på 10-40 pst. av de premature som overlever. Den rapport representanten Alvheim viser til, gjelder en etterundersøkelse av det store flertallet av premature barn som overlever uten alvorlige funksjonshemminger. I henhold til rapporten som nevnes, var intelligensutviklingen og de skolefaglige prestasjoner til de undersøkte premature barna tilfredsstillende. Det viser seg imidlertid at hele 25-30 pst. av barna hadde atferdsvansker og hyperaktivitet, AD/HD, hvilket jo er bekymringsfullt.

Det er mye som tyder på at oppfølgingen av premature barn ikke er tilfredsstillende. Det satses store ressurser på å redde hvert prematurt barn i det første året etter fødselen, mens innsatsen senere er mer begrenset.

Både spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten har ansvar for medisinsk habilitering av barn og unge. Habiliteringstjenesten i fylkeskommunen har et særskilt ansvar for å utrede og tilrettelegge tiltak for alvorlig funksjonshemmede barn, i tillegg til å veilede personellet i kommunene. Det kommunale hjelpeapparatet har ansvar for all habilitering som ikke forutsetter spesialistkompetanse.

I praksis er det helsestasjonen som møter de fleste familier med nyfødte barn. Som en følge av dette vil det ofte være helsestasjonens personell som tar initiativ til å starte habiliteringsprosessen for premature barn og deres familier. Ofte opprettes ansvarsgrupper for å planlegge og samordne enkelttiltakene fra ulike yrkesgrupper og fagfelt for hvert enkelt barn.

Premature barn er i Helsetilsynets veileder omtalt som risikobarn som har behov for spesiell oppfølging med hensyn til medisinske forhold, psykomotorisk utvikling, vurdering av sansefunksjoner, språkutvikling og foreldreveiledning. I de tilfeller hvor oppfølgingen svikter, synes det å skyldes at helsestasjonens praksis ikke i tilstrekkelig grad tar i bruk ny kunnskap, eventuelt at det ikke er etablert etterutdanning som sikrer kompetansen hos helsepersonellet.

For å redusere senskader hos premature barn ser jeg på denne bakgrunn behov for følgende type tiltak:

- styrke forsknings- og utviklingsarbeidet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten for å sikre en kunnskapsbasert praksis
- styrke arbeidet med å implementere ny kunnskap i praksis, styrke samarbeidet mellom 1. og 2. linjetjenesten, og heve kompetansen hos helsepersonellet
- initiere til et etterutdanningsprogram som sikrer at helsepersonellet har god tilstrekkelig kompetanse om bl.a. oppfølging av premature barn
- styrke habiliteringstjenesten innenfor spesialisthelsetjenesten.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker statsråden for det meget positive svaret.

Jeg vil ikke personlig ha noen formening om hvor grensen for behandling av for tidlig fødte barn bør gå. Mitt anliggende i dette spørsmålet er hva som kan gjøres for å forebygge senskader hos disse barna.

De senskader som er påvist i Lindemanns rapport, er hyperaktivitet og lese- og skriveproblemer, og vi snakker her om opptil flere hundre barn. Det fremgår av nevnte rapport at sykehusene ikke føler seg ansvarlig for videre oppfølging av premature barn etter at utskrivning fra sykehuset har skjedd.

Mitt første oppfølgingsspørsmål til statsråden – som han delvis for så vidt har svart på allerede – blir: Finnes det i dag spesielt utarbeidede rutiner for oppfølging av disse barna?

Statsråd Tore Tønne: Det er utarbeidet en veileder for habilitering og for generell oppfølging av barn etter fødsel, og det er den jeg viser til. Den inneholder en omtale av premature som risikobarn som krever en særskilt oppfølging ut fra det. Rutiner utover det er vel ikke etablert, slik jeg kjenner til.

Jeg merker meg også det som representanten Alvheim her sier om sykehusenes ansvar for oppfølging etter at premature har forlatt sykehusene. Det er mitt inntrykk at det gis en ganske god informasjon om behovene for oppfølging, men det er nok riktig å si at selve ansvaret for den går over fra sykehuset og til den lokale kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjeneste på det tidspunkt.

John I. Alvheim (Frp): Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Barnelege/psykiater Anne-Marie Hadenius ved barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling i Oslo uttaler til en avis at det koster ca. 150 000 kr å redde hvert prematurbarn det første leveår. Etter en tid gjøres det lite eller intet for å forebygge senskader, verken i barnehage eller skole, sier legen. Hun viser imidlertid til den svenske modellen for oppfølging av prematurbarn, som i utgangspunktet er slik at alle prematurbarn karakteriseres som en risikogruppe og blir fulgt opp fra helse, skole og sosialvesen helt frem til seksårsalderen.

Vil helseministeren vurdere å innføre tilsvarende oppfølgingsmodell av prematurbarn i Norge, slik som praksis er i Sverige i dag?

Statsråd Tore Tønne: Jeg vil svare litt mer generelt enn direkte på spørsmålet om man vil innføre den modellen man har i Sverige.

Også i Norge karakteriserer Helsetilsynets veileder disse som risikobarn, som jeg nevnte. Det er ikke oppmerksomheten eller kunnskapen om at de er det som er problemet i utgangspunktet, men det er oppfølgingen i praksis. De tiltakene som jeg nevnte, omfatter både det å styrke rutineene, styrke personellens evne til å gjennomføre en slik oppfølging, etterutdanning og et bedre samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten, mellom det sykehus

hvor premature blir født, og oppfølgingsansvarlige etter fødselen. Det er helt riktig at det er et misforhold mellom ressursbruken i det første leveåret og oppfølgingen senere. I arbeidet med disse tiltakene vil vi også se hen til de svenske erfaringene.

S p ø r s m å l 4

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til helseministeren:

«Tilfredsstillande rehabilitering til kronikarar kan vere vanskeleg å prioritera i eit sjukehus med mange akuttoppgåver. Dagens finansieringssystem påverkar dette.

Vil statsråden ta initiativ til ei endring av Diagnose-relaterte Grupper/Innsatsstyrt Finansiering (DRG/ISF)-systemet for å påskunda relevant behandling til fleire kronikarar, t.d. revmatikarar?»

Statsråd Tore Tønne: En sentral problemstilling ved innføringen av ISF var om denne finansieringsordningen ville føre til en endring i prioriteringene mellom pasientgrupper. Evalueringer utført av ulike forskningsmiljøer viser imidlertid ingen vesentlige negative vridningseffekter i løpet av den første perioden med ISF. Det er på bakgrunn av disse analysene ikke grunnlag for å hevde at kronikeromsorgen på sykehus er blitt dårligere på grunn av innføringen av ISF.

I utgangspunktet vil en refusjonsordning basert på DRG gi bedre samsvar mellom kostnader og inntekter enn andre finansieringsformer for sykehus, som f.eks. kurdøgnfinansiering og rammefinansiering. Refusjon basert på DRG premierer imidlertid kort liggetid. Pasienter med kompliserte og sammensatte lidelser fører ofte med seg lange sykehusopphold. For slike pasienter vil andre finansieringsordninger, f.eks. kurdøgnbetaling, i utgangspunktet være å foretrekke. Det er derfor også gjort endringer i ISF for rehabilitering i sykehus der oppgjøret etter DRG delvis er bestemt av liggetiden til pasienten.

I budsjett 2000 ble det lagt inn midler i ISF-ordningen for bl.a. å styrke finansieringen av særskilt kostbar behandling på sykehus. Disse midlene er ment som en ekstra betaling på toppen av DRG-refusjonen i de tilfellene hvor det er åpenbar forskjell mellom DRG-refusjonen og kostnadene ved pasientbehandlingen. Et eksempel på dette er medikamentell behandling av revmatikere. Refusjonen ved denne type behandling er også for 2001 økt ved at sykehusene i tillegg til selve DRG-refusjonen får en særskilt betaling for å dekke medikamentkostnadene.

Nå har SINTEF Unimed på oppdrag fra Sosial- og helsedepartementet startet opp et arbeid med å revidere DRG-systemet. Dette skjer i et samarbeid med om lag 20 sykehus, og forventes å gi grunnlag for endringer med virkning fra 1. januar 2002. Slike endringer vil skyldes bl.a. nye behandlingsmetoder og nye kostbare medisiner, og gi et mer realistisk bilde av kostnadsforhold mellom ulike pasientgrupper. Behovet for slike sideutbetalinger, som jeg nevnte, vil derfor også bli redusert.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for svaret, som eg oppfatta både som ei stadfesting av at her trengst endringar, og òg som ei stadfesting av at endringar er på veg.

Eg meiner det er grunnlag for å stilla spørsmål ved om kronikaromsorga er god nok. Helseministeren seier at den ikkje har blitt dårlegare. Mitt spørsmål vil då vera: Meiner han at denne gruppa i dag møter eit godt nok tilbod, eller vil han sjå nærare på f.eks. forholdet mellom spesialisthelseteneste og primærhelseteneste ved at ISF-ordninga prioriterer sjukehusbehandling, og forholdet mellom innleggingar og poliklinisk behandling, konsekvensane for kronisk sjuke, utrekninga av DRG-poeng og kompleksiteten?

Statsråd Tore Tønne: Det var mange om ikke spørsmål, så i hvert fall oppfordringer i tilleggsspørsmålet som jeg skal forsøke å ta hensyn til senere i hvert fall. Men generelt vil jeg nok si at jeg er meget forsiktig med å bruke – for ikke å si at jeg aldri omkring tilbudene i helsesektoren bruker – betegnelsen «godt nok». Det tror jeg vi skal være veldig forsiktig med. Jeg tror at på de fleste områder vil vi slite med at vi ikke innenfor de ressurser vi har til rådighet, evner å tilfredsstille alle behovene på en slik måte at vi kan si at nå er det godt nok. Derfor vil jeg heller ikke si at det er godt nok når det gjelder behandling og behandlingstilbud for kronikere, om man kan bruke det som én pasientgruppe. Det er jo i så fall en sammensatt gruppe. Det jeg mente å si, er at ISF-systemet og DRG-systemet i seg selv ikke har gjort det dårligere, men det er mange andre grunner til at det ikke er godt nok. Og jeg tar med de oppfordringene som kom, i det videre arbeidet med å revidere både DRG-systemet og gjøre andre forbedringer.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal ta det litt rolegare i mitt neste minutt. Då ISF vart innført, var det ei uro i forhold til at ulike pasientgrupper kunne risikera å bli prioriterte alt etter om det er pengar å tena eller pengar å tapa på behandling. Min påstand er at både ISF og DRG har kome for å bli, men har enno klare svakheiter.

Når det gjeld revmatikarane, så er det ei stor gruppe, der mange over år lid i det stille. Det er ei gruppe som det er avgjerande viktig for å få behandling over tid. Det er òg ei gruppe der rett fagleg oppfølging kort etter eit inngrep er avgjerande viktig for å førebyggja lidningar seinare. Eg har to eksempel frå mitt eige fylke. Godkjende, velrenommerte tilbod illustrerer svakheitene i dag. (Presidenten klubbar.) Ved 100 pst. DRG har Lassa Rehabiliteringssenter ei utgiftsdekning på 48 pst., mens revmatismesjukehuset i Haugesund har tilsvarande ei dekning på 86 pst. Det meiner eg illustrerer at det er behov for ein nøyare gjennomgang.

Presidenten: Det var ikkje presidenten si meining at ein skulle ta det så med ro at ein gjekk langt utover taletida.

Statsråd Tore Tønne: I den utstrekning det har vært uro for at ISF-systemet skulle føre til en omprioritering

av pasientbehandling ut fra hva som måtte være et lønnsomhetshensyn, så er det jo slik at de undersøkelser som er gjort på det, ikke bekrefter at den uroen har vært berettiget. Noe helt annet er – og der er vi, tror jeg, ganske enige – at ISF-systemet, DRG-nomenklaturen, må kontinuerlig revideres og forbedres. Den er ikke god nok på noen måte, og det er et omfattende arbeid, som jeg da også beskrev tidligere, som man er i gang med når det gjelder å gå gjennom DRG-vektene bl.a. og gjøre forbedringer der.

Det er riktig at kronikere – og her er det nevnt revmatikere – kommer dårlig ut gjennom dette systemet. Det er årsaken til at det gis tilleggsbevilgninger. Men jeg har heller ikke her problemer med å innrømme at vi ikke er der vi burde være med finansieringssystemet.

S p ø r s m å l 5

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til vår ærede helseminister:

«Det er bestemt at medisinsk sengepost, og dermed også kreftenheten, ved Sykehuset Østfold Sarpsborg, skal legges ned 15. juni. Overlegen ved kreftpoliklinikken frykter et dårligere tilbud, og at etablering av ny kreftenhet i Fredrikstad som planlegges klar 1. september, virker tidsmessig usikker. En ekspertgruppe motsatte seg avvikling før et like godt tilbud var etablert.

Mener statsråden det er forsvarlig å avvikle kreftenheten i Sarpsborg før et likeverdig tilbud er etablert i Fredrikstad?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg finner det riktig å basere mitt svar i stor grad på opplysninger som jeg har mottatt fra Østfold fylkeskommune, som er ansvarlig for de beslutninger som her tas opp av representanten Hedstrøm.

Jeg har fått bekreftet at medisinsk avdeling ved Sykehuset Østfold Sarpsborg stenges 15. juni 2001. I dag har denne avdelingen ansvar for poliklinisk behandling og oppfølging av bl.a. kreftpasienter.

Tidspunktet for stengning faller sammen med overgang til sommerdrift i Sykehuset Østfold. Stengningen innebærer i så henseende en gjentakelse av en driftsendring som ble gjennomført sommeren 2000. Sommerdriften i 2000 i Sykehuset Østfold var en radikal omlegging i forhold til tidligere års sommerferieavvikling. Driften medførte bl.a. at tre nærsykehus, i Sarpsborg, Halden og Askim, var stengt i sommerferien.

Med bakgrunn i den store endringen fra tidligere års sommerdrift bad Sykehuset Østfold om en uavhengig vurdering og evaluering av sykehusets drift sommeren 2000. Dette arbeidet viste – etter det jeg har fått opplyst – at det ikke ble noe dårligere tilbud eller noen forsinkelse i behandlingen for kreftpasienter i Østfold med den driftsomleggingen som ble valgt og gjennomført sommeren 2000.

En ny enhet for behandling av kreftpasienter er vedtatt i Sykehuset Østfold. Enheten får beliggenhet i Sykehuset Østfold Fredrikstad. Enheten vil gi rom for en samling av ressursene for kreftpasientene i Østfold, og er bl.a. for-

årsaket av at Sykehuset Østfold i 2000 fikk tildelt en overlegestilling for onkologi, den første i fylket. Stillingen er utlyst og vil få en sentral plass i den videre utviklingen av kreftomsorgen innenfor spesialisthelsetjenesten i Østfold. Samlet vil enheten øke både kapasitet og kompetanse innenfor kreftbehandlingen i Østfold ved at fylkets ressurser samles på ett sted, samtidig som det opprettholdes et desentralisert poliklinisk tilbud. Dette vil få positive kvalitets- og driftsimpplikasjoner, som vil gi pasientene et kvalitativt bedre tilbud enn det de har i dag.

En rapport fra sykehuseiers eiendomssjef, som er ansvarlig for nødvendige bygningsmessige tilpasninger i Sykehuset Østfold Fredrikstad, sier at det i hvert fall i dag ikke ser ut til å medføre problemer å ha denne enheten klar til 1. september 2001.

Jeg legger som nevnt vekt på opplysningene fra den ansvarlige sykehuseier i vurderingen av det spørsmålet representanten Hedstrøm har reist. Jeg har selvsagt stor forståelse for at det – jeg hadde nær sagt som alltid – vil knytte seg usikkerhet og dermed kanskje også uro til enhver flytting av behandlingssenheter mellom sykehus, men jeg har, så langt i hvert fall, konkludert med at det ikke er noen grunn til å gripe inn i fylkeskommunens plan for å ivareta de aktuelle funksjoner ved Sykehuset Østfold.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for hovedsvaret. Etter det jeg forstår, har han sin informasjon fra ledelsen ved Østfold Sentralsykehus – det gir altså ingen balansert fremstilling. Vi har mange interessegrupper, bl.a. de som ivaretar pasientene, og også ansatte, både ved Fredrikstad sykehus og ved Sarpsborg sykehus, som har et helt annet syn, uten at jeg skal gå 100 pst. god for hva som er de reelle forhold.

Fra en eventuell nedleggelse av kreftavdelingen i Sarpsborg til en ny avdeling i beste fall står ferdig i Fredrikstad 1. september er det et gap på to og en halv måned. Svært få tror at man vil klare det på denne tiden, for det skal gjennomføres betydelige ombyggningsprosesser, og det skal ansettes overleger og øvrige nøkkelpersoner – i beste ferietid. Apparatet for smertelindrende behandling og det totale omsorgsapparatet må også stå ferdig. Mener helseministeren at elleve uker, som en minimumstid frem til nyåpning i Fredrikstad, er en akseptabel sommerstengning for kreftpasientene?

Statsråd Tore Tønne: Det er riktig at jeg i det alt vesentlige baserer meg på de opplysninger om denne saken som jeg har fått fra den ansvarlige sykehuseier. Men jeg har registrert at det er andre oppfatninger om dette, og det er naturlig for meg i tiden som følger, å følge opp dette for kanskje å få det – som det er blitt sagt – mer balansert, eller i hvert fall få bedre klarhet i en del av de problemstillinger som er reist, og som jeg slik sett har forståelse for alltid vil bli reist i saker som dette.

Når jeg nevnte dette med sommerstengning i fjor, var det nettopp for å underbygge at man har erfaring for at det lar seg gjøre å ha en periode som det man her snakker om, uten at det går ut over pasientbehandlingen. Og da

legger jeg til grunn at det som jeg nå har opplyst om, nemlig mulighetene for å etablere en ny kreftenhet fra 1. september, er realistisk.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for tilleggs svaret. Jeg er meget glad for at han vil følge dette opp og motta informasjon også fra andre som er involvert i sykehussituasjonen i Østfold og i kreftavdelingens videre skjebne.

Denne avdelingen skulle egentlig vært klar i Fredrikstad i februar i inneværende år, men det skjer hele tiden forsinkelser. Vi vet at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, som utgjør et flertall i det norske storting, går inn for at staten skal overta sykehuseierne fra 1. januar neste år. Når vi får et statlig ansvar, regner jeg med at man også når det gjelder kreftomsorgen, vil legge opp til gode, kvalitative tilbud, som er mest mulig like over hele landet. Mener ikke statsråden det er uheldig at man foretar en så vesentlig strukturendring i Sykehuset Østfold, når man nå er nær en statlig overtakelse av våre fylkessykehus?

Statsråd Tore Tønne: Jeg vil for det første bekrefte, uten å si at det motsatte gjelder her, at ved et statlig eierskap vil det bli lagt vekt på at alle endringer av denne typen skal skje med ivaretagelse av kvalitative og andre hensyn som pasientbehandlingen tilsier.

Når det så gjelder spørsmålet om en burde ha ventet med denne endringen, er jeg nok ikke av den oppfatning ut fra det jeg tidligere har sagt, at de ansvarlige sykehuseierne må fortsette å utøve sitt ansvarlige eierskap som om de skulle ha det til evig tid, selv om det ligger et forslag i Stortinget – som jeg selvfølgelig håper blir vedtatt – som kan innebære at de ikke er eiere lenger enn ut dette året. Men det vet man jo ikke. Jeg har lagt vekt på at eierne fortsetter å være ansvarlige eiere uten hensyntaken til det.

S p ø r s m å l 6

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til sosialministeren:

«Situasjonen for Conrad Svendsen Senter på Nordstrand i Oslo er av ledelsen beskrevet som dramatisk etter at betalingsansvaret er flyttet fra fylkeskommunene til kommunene fra 1. januar 2001. Mange kommuner aksepterer ikke noe ansvar for klienter som opprinnelig kommer fra kommunen, under henvisning til at vedkommende ikke har bodd der på svært mange år.

Vil statsråden ta initiativ til å finne en løsning omgående på et akutt problem?»

Statsråd Guri Ingebrigtsen: I St.meld. nr. 21 for 1998-99, Ansvar og meistring, ble kommunenes ansvar for grunnleggende pleie-, omsorgs- og rehabiliteringstjenester understreket, og generelt ble det lagt opp til at spesialiserte hjemmene skulle avvikles. Stortinget sluttet seg til dette, men pekte på at det fortsatt er behov for det spesielle døvespråkmiljøet ved Conrad Svendsen Senter, og

understreket behovet for en avklaring vedrørende den videre drift av senteret.

I samråd med Conrad Svendsen Senter ble det meste av driften ved senteret fra 1. januar 2001 definert som omsorgsboliger og sykehjem. Tilbudet ble etter dette delt i tre:

1. spesialisert fagavdeling
2. behandling på 2. linjenivå
3. omsorgsboliger og sykehjem

Omleggingen innebærer at hoveddelen av utgiftene det offentlige skal finansiere, knytter seg til tjenester som kommunene har ansvar for. Kommunene har med dette fått et betalingsansvar for de fleste av brukerne ved Conrad Svendsen Senter. Det meste av dette ansvaret har tidligere ligget hos fylkeskommunene.

Brukerne ved senteret består i hovedsak av døve som også har andre funksjonshemninger, og denne gruppen har et spesielt behov for et kommunikasjonsmiljø av den typen som er ved Conrad Svendsen Senter, dvs. tegn- og språk. Fordi det er viktig å opprettholde et slikt miljø, ble det i statsbudsjettet for 2001 bevilget 7,9 mill. kr til drift av den spesialiserte fagenheten ved Conrad Svendsen Senter.

Ledelsen ved senteret var etter dette av den oppfatning at de ville komme til enighet med kommunene. Som omtalt i St.prp. nr. 62 for 1999-2000, kommuneøkonomiproposisjonen, har det nå oppstått en vanskelig situasjon ved senteret som følge av at noen kommuner vegrer seg mot å overta ansvaret for brukerne.

Conrad Svendsen Senter gjorde departementet oppmerksom på denne situasjonen i brev datert 11. mars. Sosial- og helsedepartementet har etter dette avklart med Kommunal- og regionaldepartementet at berørte kommuner kan søke om forskudd på skjønnstilskudd med tanke på å få løst finansieringsproblemet for inneværende år. Opprinnelig søknadsfrist for denne ordningen er 1. juni, men den er utvidet til 1. juli for de aktuelle kommunene.

Når det gjelder en løsning på lengre sikt, vil departementet for neste år foreslå å overføre økonomisk kompensasjon direkte gjennom inntektssystemet til de aktuelle kommuner som har overtatt betalingsansvar fra fylkeskommunene. Dette vil det bli gjort nærmere rede for i forslaget til statsbudsjett for 2002. I tillegg til dette kan kommunene også søke om ordinært skjønnstilskudd for ressurskrevende brukere.

Det har hele tiden vært en god dialog mellom Sosial- og helsedepartementet og Conrad Svendsen Senter for å finne en løsning på denne situasjonen, og senteret uttrykker klart at de er fornøyd med den løsningen som Sosial- og helsedepartementet har kommet fram til. Det er jeg veldig glad for.

Odd Einar Dørum (V): Jeg vil gi statsråden ros for det som er utøvd av praktisk, politisk håndverk.

Da jeg i sin tid tok opp saken, var det fordi jeg i tidligere deler av mitt liv har vært borti den typen – skal vi kalle det – mulig svarteperspill mellom forvaltningsnivåer. Jeg har bl.a. en ganske tøff erfaring i forbindelse med

gamle krigsseilere, der det var mye jobb med å få brakt inn den type fornuft som sosialministeren nå har beskrevet for Conrad Svendsen Senter. Og jeg synes at alt som er beskrevet, er gjort på en slik måte at jeg skjønner at det nå er grunn til å ha tillit til at dette blir håndtert på en skikkelig måte. Det er jeg glad for. Jeg takker for et fyllestgjørende svar.

Presidenten: Då går vi til spørsmål 2.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Morten Lund til nærings- og handelsministeren, vil bli svara på av landbruksministeren på vegner av nærings- og handelsministeren.

Morten Lund (Sp): Jeg har følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Miljøverndepartementet har i klagesak vedrørende Hustadmarmor A/S bestemt at støy fra bedriftens transport på offentlig vei skal tillegges bedriftens støybilde når støykravet på 50 dBA skal tilfredsstilles. Bedriften må legge ned lokale masseuttak og 50 arbeidsplasser for å greie dette. Norsk næringsliv kan bli hardt rammet av dette prinsippet for støyfastsettelse.

Er de industripolitiske konsekvenser av vedtaket utredet og vektlagt tilstrekkelig?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Miljøverndepartementet traff vedtak i klagesaken vedrørende Hustadmarmor A/S den 2. februar i år. I vedtaket ble det bestemt at eiendommene til tre av de nærmeste naboene skulle innløses etter forurensningsloven, bl.a. som følge av mye støy. Det ble også bestemt at bedriften skulle overholde en døgnkontinuerlig støygrense på 50 dBA fra 1. januar 2002.

Miljøvernministeren har god kjennskap til forholdene ved Hustadmarmor A/S, og Regjeringen er opptatt av å sikre et godt miljø rundt bedriften, samtidig som arbeidsplasser opprettholdes.

Det følger av en høyesterettsdom fra 1993 at forurensningsloven også gjelder for regulering av veitrafikkstøy på offentlig vei inn til en industrivirksomhet. På bakgrunn av dette har forurensningsmyndighetene ofte inkludert veitrafikkstøy som er direkte knyttet til bedriften, i sine tillatelser. Det er derfor ikke noe nytt når dette legges til grunn også overfor Hustadmarmor A/S. For Hustadmarmor A/S gjelder dette imidlertid bare for kjøretøy som oppholder seg på selve bedriftsområdet og på tilførselsvei ned til bedriften. Støy fra kjøretøy fra massetakene via riksveien er følgelig ikke omfattet av utslipps-tillatelsen.

Bedriften opplyste selv i forkant av Miljøverndepartementets vedtak at de ville kunne overholde en støygrense på 50 dBA innen utgangen av året. Ved å utvide og tilpasse støydempingstiltakene noe mener Miljøverndepartementet at bedriften vil kunne overholde denne støygrensen, også når trafikkstøy i direkte tilknytning til

bedriften er inkludert. For å klare dette forutsettes det at bedriften iverksetter planlagte støyreducerende tiltak, som f.eks. bygging av støyvoll. Ettersom det er vanskelig å foreta nøyaktige beregninger i forkant når det gjelder effekten av støyreducerende tiltak, vil man ikke kunne si med sikkerhet om tiltakene er tilstrekkelige før de faktisk er gjennomført. Dersom det mot slutten av året skulle vise seg vanskeligere enn forutsatt å oppfylle departementets krav, må det eventuelt søkes om fornyet vurdering av spørsmålet.

Det er selvsagt ikke Regjeringens hensikt at de lokale massetak skal måtte nedlegges for at støykravet skal kunne overholdes. Når det gjelder de lokale gruvene, har imidlertid bedriften opplyst at en stadig større andel av råstoffet i framtiden vil komme fra fjerntliggende gruver. Transporten fra disse gruvene vil gå sjøveien, slik at biltrafikk vil få mindre og mindre betydning for overholdelse av støykravet.

I tillegg vil innløsningen av eiendommene til tre av bedriftens nærmeste naboer få betydning for beregningen av støyen. Etter at disse er innløst, vil det være lenger avstand mellom bedriften og naboene. Nærmeste målepunkt for beregning av støy vil derfor ligge lenger unna bedriften, noe som vil føre til at støyen blir svakere, og at det blir mindre problematisk å overholde støykravet.

På bakgrunn av ovenstående mener jeg at de industripolitiske konsekvensene av vedtaket er tilstrekkelig utredet og vektlagt.

Morten Lund (Sp): Jeg takker for svaret. Jeg synes det er positivt at det kan bli en ny vurdering mot slutten av året hvis det viser seg vanskelig å gjennomføre dette.

Bedriften har sagt at når det gjelder støy fra bedriften, skal de greie det kravet som er fastsatt, men det er det nye momentet, også støy fra veitrafikk som kommer av bedriftens transport, som gjør det vanskelig. De har sagt at det gjør det umulig, fordi det er betydelig støy.

Det at denne høyesterettsdommen fins, er jo ikke noe nytt, men konsekvensen av den må være ny, ettersom Prosessindustriens Landsforening – PIL – skriver følgende i et brev til departementet:

«Dette vil legge så sterke begrensninger på bedrifters mulighet til vekst og verdiskapning at vi mener saken må ses i en industripolitisk sammenheng.»

PIL mener altså at dette er alvorlig og vil få så stor betydning for så mange bedrifter rundt i landet at de rett og slett ber om at Regjeringen sammen med dem foretar en gjennomgang av konsekvensene. Er Regjeringen villig til å ta industrien på alvor og foreta en slik gjennomgang?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Jeg vil selvfølgelig ikke utelukke at Regjeringen er villig til å diskutere alle sider av sin politikk med parter som føler seg berørt, så det vil sikkert være fullt ut mulig.

Samtidig har jeg lyst til å minne om utgangspunktet for at vi har denne type støykrav. Det er jo for at naboer til industribedrifter skal ha en rimelig god situasjon, der støy ikke blir en så stor ulempe at man rett og slett definerer det som forurensning av bomiljøet. Og da er det jo

ikke urimelig at all støy må tas i betraktning. Det vil være veldig vanskelig å si som så: Vel, det er klart at det er veldig mye støy i nærheten av huset ditt, men noe av det skyldes biltrafikk, og derfor skal det ikke tas i betraktning. Jeg må si at det å ha med en totalvurdering er helt avgjørende for naboen, og slik sett er i hvert fall ikke innfallsvinkelen å forstå som urimelig.

Morten Lund (Sp): Jeg har forståelse for dem som synes det er urimelig at det stilles forskjellige krav til veitrafikkstøy og til bedriftstøy.

Reglene er slik at på den ene siden av huset der det går en vei, kan det godtas 72 dBA når støyen kun kommer fra veien, og da målt utvendig. Hvis det på den andre siden av huset fins en bedrift, skal støyen være under 50 dBA. Det gjøres altså forskjell på det offentliges ansvar for å treffe tiltak mot støy og bedriftenes ansvar for å treffe tiltak, og det er meget kostbare tiltak i dette tilfellet. Så fattes det vedtak om at i tillegg til støyen fra bedriften skal en også medregne trafikkstøyen som en ellers også har langs en vei.

Synes statsråden at en slik grov forskjellsbehandling når det gjelder typer støy og det offentliges ansvar i forhold til private bedrifters ansvar, er det vi fortsatt skal leve med framover?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Det som er mitt utgangspunkt for svaret her i dag, er at det er truffet et vedtak overfor Hustadmarmor A/S som jeg finner rimelig og logisk begrunnet. Det er også uttalt overfor bedriften, og bedriften har uttalt mulige tiltak for å møte dette kravet. Det anbefales nå at de tiltakene gjennomføres. Utgangspunktet er at det er grunner som taler for at det vil kunne gå bra – både det at dersom tiltakene ikke er tilstrekkelige i seg selv, så skal de kunne vurderes på nytt, og det faktum at eiendommene til tre av de nærmeste naboene allerede er bestemt innløst, slik at målepunktene også blir forskjellige. Så jeg tror i hvert fall at vi i denne lille debatten kan enes i ønsket om at summen av dette skal føre til at Hustadmarmor kan drive videre.

S p ø r s m å l 7

Jorunn Ringstad (Sp): Eg skal få stille følgjande spørsmål til landbruksministeren:

«I ei pressa tid for landbruket kan pelsdyrhald vere ei viktig tilleggsnæring for å oppretthalde drifta på mange bruk som elles ville vore nedleggingstrua. Pelsdyrhald skjer i høve til «Forskrift om hald av pelsdyr», som har overgangsordningar fram til 2009. Det er no kome signal frå einskilde arbeidartirepresentantar som skapar uro i næringa både om rammevilkår og framtidig drift.

Meiner statsråden at pelsdyrnæringa også i framtida skal kunne vere ei tilleggsnæring i landbruket?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: For noen måneder siden satte jeg i gang et arbeid der alt dyrehold i landet vil bli vurdert ut fra et dyrevelferdsmessig synspunkt. Dette arbeidet inkluderer også pelsdyr samt alle forhold

der dyr er involvert, som f.eks. transport av dyr, slaktning av dyr og hold av selskaps- og sportsdyr. Planen er at resultatet av dette arbeidet skal legges fram i en melding til Stortinget i løpet av 2002.

Dyrevernsloven er fra 1974. Det er derfor første gang på nærmere 30 år at dyreholdet i vårt land blir gjort til gjenstand for en slik samlet gjennomgang og vurdering. En rekke spørsmål vil derfor bli vurdert. Eksempler på slike spørsmål kan være:

- hvordan dyreholdet har endret seg de siste tiårene
- folks syn på dyr og dyrehold, og hvordan dette kan ha endret seg
- nyere kunnskap om dyrenes atferdsmessige behov
- hva slags kriterier som skal legges til grunn når en skal trekke grensen mellom akseptabelt og ikke akseptabelt dyrehold ut fra en etisk betraktning

Svar på disse og mange andre spørsmål håper jeg vil komme ut av det pågående arbeidet.

Resultatene av dette arbeidet skal som nevnt legges fram for Stortinget, og vil gi grunnlag for en debatt som vil trekke opp linjene for hvordan norsk husdyrbruk og dyrehold for øvrig skal være i de neste tiårene. I denne debatten vil de etiske og dyrevelferdsmessige synspunkter bli veid opp mot politiske, økonomiske og bosettingsmessige forhold samt andre forhold som vil spille inn når den framtidige struktur av norsk husdyrhold skal legges.

Inntil dette arbeidet er sluttført og den debatten det inviteres til, er gjennomført, er det ingen endringer i mitt eller Regjeringens syn på pelsdyrnæringen i vårt land, slik den er regulert i dyrevernsloven med forskrifter. Det innebærer også at rammebetingelsene for næringen inntil videre ligger fast.

Jorunn Ringstad (Sp): I forskrifta om hald av pelsdyr, som har overgangsordningar fram til 2009, blir det sett ein del nye krav m.a. til burstorleik og handtering av dyra i forhold til det som har vore før. Ganske mange pelsdyrhaldarar er no i ferd med å tilpasse seg den nye forskrifta, og det kostar både arbeidsinnsats og økonomiske investeringar. Det er klart at pelsdyroppdrettarane no stiller seg spørsmålet om dei – når det er ei melding som skal kome om kanskje eit års tid – i mellomtida skal investere for å tilpasse seg ei forskrift som krev ganske mykje av dei.

Ser statsråden at det skapar både frustrasjon og uro i næringa når det kjem krav om tilpassing no og framover, samtidig som næringa kan risikere heilt andre krav om eit års tid?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Ja, jeg har ingen problemer med å se at dette er krevende og utfordrende, men ikke bare for pelsdyroppdrettere. Alle som holder dyr i Norge, alle som transporterer dyr i Norge, alle som slakter og avliver dyr i Norge, står nå overfor en situasjon der regelverket, det etiske grunnlaget, for både dyreholdet og dyrehåndteringen er til debatt. Men jeg mener veldig klart at *det* er en debatt det norske samfunn, den norske regjering og det norske storting allikevel skal være villig til å ta. Det er viktig at dyrevernsloven gjen-

nomgås, det er viktig at vi får et nytt dyrevern, en dyreetisk plattform, i det norske samfunnet. Og selv om det skaper utfordringer og krevende situasjoner for en del næringsutøvere, er jeg overbevist om at det framtidige grunnlaget for et godt næringsgrunnlag basert på dyr, ligger i at vi greier den krevende oppgaven.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg er samd med statsråden i at det er viktig å gjennomgå dyrevernslova, og at vi får ei handtering og eit stell av dyr som er forsvarleg. Samtidig skapar det veldig stor uro i næringa når det bl.a. i NRK Dagsnytt vart meldt at det på Hordaland Arbeidarparti sitt årsmøte i mars var vedteke at pelsdyrnæringa, slik ho er i dag, bør avviklast, samtidig som pelsdyrnæringa har hengande over seg krav som dei skal tilpasse seg. Når dei veit at det vil kome ei melding som kanskje stiller endå fleire nye krav, er det klart at næringa er uroleg, og dei er veldig usikre på kva Arbeidarpartiet meiner skal vere framtida for denne næringa.

Ser statsråden den uroa som næringa har, og kan statsråden gi klare signal til næringa framover?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Som jeg sa i mitt svar i stad, ser jeg utfordringen og det krevende i situasjonen. Men samtidig er det umulig for meg å gi klare signal – det må jeg bare være ærlig på. Og når jeg sier at vi skal ha en full gjennomgang av alle sider av norsk dyrehold, så mener jeg det. Da må vi tørre å snu alle steinene, og da må vi gjøre det på en slik måte at vi ikke på forhånd konkluderer og bestemmer oss for at noen skal få ligge i ro.

Det er en debatt i det norske samfunn om pelsdyrnæringen. Hordaland Arbeiderparti har et synspunkt på det, det registrerer jeg. Jeg mener at hvis ikke pelsdyrnæringen tåler den debatten, da er det grunn til å være bekymret. Jeg har såpass tro på pelsdyrnæringen at jeg føler meg ganske sikker på at de tåler den debatten, at de vil kunne stå oppreist gjennom den debatten, og først da vil vi kunne få – eventuelt – et langsiktig og varig grunnlag for et pelsdyrhold i Norge. Men uten debatten tror jeg at vi får en evigvarende strid som næringen i hvert fall ikke er tjent med.

S p ø r s m å l 8

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille vår ærede justisminister følgende spørsmål:

«Kongsvinger kretsfengsel ble 12. mai 2001 utsatt for rømmingsforsøk hvor tre fanger svært brutalt overfalt to fengselsbetjenter før de klarte å rømme.

Ser statsråden at både bemanningsplaner og sikkerhetsrutiner må gjennomgås og ikke minst styrkes for å sikre både de ansattes og innsattes ve og vel, slik at disse til enhver tid står i forhold til fangeklientellet?»

Statsråd Hanne Harlem: Det er tragisk når fengselsvesenet opplever alvorlige voldstilfeller, slik som i Kongsvinger. Jeg er opptatt av å finne ut hvordan vi kan

unngå flere slike episoder. Både ansatte og innsatte skal ha trygghet i fengslene.

I samsvar med rutine for håndtering av slike saker fikk departementet straks inn en foreløpig rapport fra regionledelsen, som gir en oversikt over hva som faktisk skjedde i fengselet i Kongsvinger. Anstaltledelsen og regionledelsen arbeider nå videre med å gi mer utfyllende beskrivelser av hendelsesforløpet. I tillegg arbeides det med å analysere situasjonen og med å vurdere hvilke tiltak som er mest relevante for å unngå lignende voldsepisoder. Arbeidstilsynet og etatens egen vernetjeneste er selvfølgelig koblet inn i dette arbeidet.

Jeg har vært i Kongsvinger kretsfengsel og møtt de ansatte og fått innblikk i deres umiddelbare opplevelser og refleksjoner etter hendelsen. Som jeg sa i det møtet, er det selvsagt ikke en enkel løsning på problemstillingene knyttet til sikkerhet i fengsel. Vi avventer nå de vurderinger og anbefalinger som kommer fra regionen og Arbeidstilsynet. Når dette materialet foreligger, vil departementet straks gå inn i vurderingene og se på hva som kan gjøres for å unngå lignende tilfeller i fremtiden.

Jeg vil gjerne understreke at spørsmål knyttet til sikkerhet i fengsel omfatter flere faktorer som virker sammen i en helhet. Dette gjelder både elektronisk utstyr som alarmer og kameraer, bygningenes utforming, kompetansen hos de ansatte, rutiner og arbeidsprosesser i anstaltene, plassering av innsatte i ulike anstalter med ulikt sikkerhets- og kontrollnivå, kjennskap til den enkelte innsatte og dennes kriminalitet, tilbudet og soningsopplegget for den enkelte innsatte og sist, men ikke minst bemanningens størrelse. Alle disse elementene må vurderes i etterkant av denne alvorlige hendelsen. Og i den samtalen jeg hadde med de ansatte og ledelsen ved Kongsvinger kretsfengsel, var det ingen tvil om at det også var forståelse hos de ansatte av at sikkerhet i fengslene dreier seg om alle de elementene jeg nevnte.

Det ligger i sakens natur at det er avgjørende å ivareta sikkerheten i fengslene, men samtidig er det også viktig å huske på at hverdagen i fengselsvesenet heldigvis ikke er preget av alvorlige volds- og trusselsituasjoner.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerte at statsråden den 18. mai var på besøk i Kongsvinger kretsfengsel. Dette er positivt, men det er synd at besøket var en følge av den brutalitet som to ansatte i dette fengselet ble utsatt for.

Det jeg selv reagerer på, er at statsråden, selv på grunnlag av det hun både så og hørte, ikke kunne gi noen lovnader om forbedringer. Alt skulle analyseres og vurderes. Dette kan være bra og riktig, men jeg går ut fra at rømmingsforsøk og/eller vold ikke er noe nytt fenomen innenfor det norske fengselsvesenet, at det ikke er noe som skjedde for første gang 12. mai 2001.

Jeg registrerer i svaret fra statsråden at hun mener at sikkerheten omfatter flere forhold. Men ønskene fra fengselsbetjentene var rimelig enkle og burde være mulige å etterkomme. Det var for det første tre personer på vakt lørdager, for det andre bedre informasjon fra politiet

om de fangene de får inn, og for det tredje bedre varslingsrutiner når noe skjer.

Statsråd Hanne Harlem: Det er riktig at jeg ikke hadde vært i Kongsvinger kretsfengsel før. Vi har mange fengsler i dette landet, og jeg har vært i mange av dem, men ikke i det i Kongsvinger, så jeg klarer ikke helt å ta den kritikken innover meg.

Det er heldigvis slik at vi ikke har veldig mange rømninger eller sviktilfeller i norske fengsler. Statistikken der er for Norges vedkommende ikke noe å skamme seg over.

Jeg fastholder det jeg også sa i Kongsvinger, at jeg ville synes det var useriøst om jeg fire eller fem dager etter en slik hendelse kom løpende og sa at ja, nå skal vi gjøre slik og slik og slik, istedenfor å avvente nettopp en vurdering av hvordan dette kunne oppstå her, hva det var som sviktet her, og hva som da er de riktige, beste og mest målrettede tiltakene. Og for at vi skal få gjort de beste, riktige og mest målrettede tiltakene, er det et poeng å tenke seg litt om og få vurderingene både fra Arbeidstilsynet, vernetjenesten, fengslet selv og regionen, slik at vi kan sette inn det riktige, istedenfor at jeg skulle hoppe på et eller annet i et ønske om å gi et godt bilde i media.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker for svaret. Det var ingen kritikk angående at det var første besøket av justisministeren, men at det var synd at det var hendelsen før besøket som kanskje forårsaket besøket.

Dette temaet er ikke bare et spørsmål om organisasjon. Det er også et spørsmål om bevilgning av penger. Fengselsbetjentenes arbeidsmiljø må tas på alvor. Hvis de ansatte er i fare på grunn av for dårlig sikkerhet, må fengslene rett og slett måtte si nei til å ta imot visse typer innsatte. Stadig flere av de innsatte i Kongsvinger kretsfengsel er av det tyngre slaget som soner for svært alvorlige forhold, som andre fengsler er organisert for. Vil statsråden se nærmere på dette, slik at innsatte sitter i det fengslet hvor forholdene er lagt til rette for disse, og dette innenfor en svært kort tid?

Ellers viser jeg til programmet «Holmgang» i går, 22. mai, som viste til det dessverre store problemet Norge har med å løse oppgavene innenfor dette feltet.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg oppfattet spørsmålet som å være om jeg var opptatt av at de innsatte skal sitte i riktig fengsel, og svaret på det er ja.

S p ø r s m å l 9

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne få lov til å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Tomtefesteloven er fortsatt ikke trådt i kraft. Dette oppfattes som en trenering av loven.

Når vil statsråden sørge for at loven trer i kraft?»

Statsråd Hanne Harlem: Ny forskrift til tomtefesteloven og dato for ikrafttredelse vil bli fastsatt ved kgl.

resolusjon. Arbeidet med dette er fortsatt ikke fullt ut avsluttet. Det arbeides imidlertid fortsatt med sikte på å kunne få til iverksettelse av loven fra 1. juli.

Bjørn Hernæs (H): Dette var et kort og særdeles tilfredsstillende svar.

Jeg forutsetter at det ikke bare arbeides med det, men at loven virkelig vil tre i kraft, og da får jeg definere «trenering av loven» som noe som hører fortiden til.

Jeg er, som sagt, veldig fornøyd med det statsråden gir uttrykk for.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg står fast ved det jeg sa. I det jeg sa, ligger det ikke en garanti, men det ligger det jeg sa: Vi arbeider fortsatt med sikte på å kunne iverksette loven fra 1. juli.

Bjørn Hernæs (H): Da får jeg replisere: Det ligger en garanti fra min side om at saken vil bli tatt opp igjen hvis det mot all formodning ikke skulle bli ikrafttredelse fra 1. juli.

Statsråd Hanne Harlem: Det tviler jeg ikke på.

Presidenten: Presidenten registrerer at det er stor nøgd i salen, og det kan jo vere godt å ha med seg når vi går inn i tronge tider fram mot sommarferien.

S p ø r s m å l 1 0

Kristin Krohn Devold (H): Jeg vil gjerne stille barne- og familieministeren følgende spørsmål:

«Hva er årsaken til at Barne- og familiedepartementet har avslått søknaden fra bydel Søndre Nordstrand om støtte til et gratis kjernetilbud til 5-åringer tatt i betraktning de integreringsproblemer bydelen har?»

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Høsten 1998 startet forsøket med gratis korttidstilbud for alle 5-åringer i bydel Gamle Oslo. Etter planen skulle forsøket avsluttes i juli 2001. Stortinget besluttet imidlertid å utvide prosjektet til også å gjelde 4-åringene fra høsten 2000. Målet med forsøket er å tilrettelegge for bedre integrering og språkopplæring og å øke deltakelsen av flerspråklige barn i barnehagene. Det er også ønskelig at prosjektet skal ses i sammenheng med norskopplæring for mødre med innvandrerbakgrunn.

Parallelt med at det over Barne- og familiedepartementets budsjett gis midler til forsøket i Gamle Oslo, gir Handlingsprogrammet for Oslo indre øst støtte til tilsvarende tiltak i bydelene Sagene–Torshov og Grünerløkka–Sofienberg. Staten bidrar dermed med betydelig støtte til det viktige arbeidet med integrering og språkopplæring av flerspråklige barn i Oslos indre bydeler.

Det er flere kommuner som med rette kan hevde at de er i samme situasjon som Oslo når det gjelder andelen flerspråklige barn, selv om vi selvfølgelig vet at Oslos problemer er spesielle. Regjeringen har dessuten varslet at man drøfter ulike modeller for å få et bedre barnehage-

tilbud. En av modellene som drøftes, er et gratis korttidstilbud. Det vil derfor ikke være riktig å gi mer til Oslo på dette stadiet i prosessen.

Jeg må si at jeg har full forståelse for at bydel Søndre Nordstrand kan trenge midler til tiltak som gratis korttidstilbud i sine barnehager, men vi har ikke rom for dette på departementets budsjett i år. I statsbudsjettet er det bare bevilget midler til prosjektet i Gamle Oslo bydel fram til sommeren 2001. Foreløpige erfaringer er veldig positive. Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett for inneværende år også fremmet forslag om forlengelse av forsøket i Gamle Oslo for både 4- og 5-åringene ut 2001.

Forsøket vil bli evaluert av NOVA og Høgskolen i Hedmark. Barne- og familiedepartementet har også mottatt søknader fra flere andre kommuner om å få delta i tilsvarende forsøk. Det har foreløpig ikke vært aktuelt å utvide denne forsøksordningen til flere bydeler/kommuner før evalueringen er slutført.

Både stat og kommune må forholde seg til vedtatte budsjett. Det vet jeg at også representanten Kristin Krohn Devold har kjennskap til og sikkert også forståelse for. Dersom Oslo kommune nå ønsker å gi et gratis korttidstilbud i flere bydeler, oppfatter jeg dette som veldig positivt. Bidrar kommunen også økonomisk til denne sektoren, er jeg helt sikker på at både Regjeringen og Oslo kommune kan få til et godt og konstruktivt samarbeid om barnehagesektoren.

Kristin Krohn Devold (H): Jeg er glad for at prosjektet i Gamle Oslo får statsrådens klare støtte, og at tilbudet om gratis barnehageplasser blir forlenget.

Men i de tiltak som utredes i departementet for å lage bedre tilbud for barnehagebarn, er det selvfølgelig forskjell på å gi direkte støtte i form av gratis barnehageplass der det er en stor innvandrerbefolkning som ellers ikke ville ha kommet til barnehagen, og det å senke prisene for alminnelige barnehagebarn.

Spørsmålet mitt er: Siden statsråden brukte ordet «foreløpig», at det foreløpig ikke var aktuelt å støtte flere bydeler fordi Oslo har så spesielle integreringsproblemer, kan det da senere være aktuelt å imøtekomme spørsmålet fra Søndre Nordstrand? Problemene der er jo veldig lik de man har i Oslo indre øst, siden innvandrerbefolkningen er så stor i denne bydelen.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg setter stor pris på representantens engasjement og har stor forståelse for den situasjonen som Oslo kommune er i. Men det er slik at Stortinget faktisk har bedt om å få en evaluering av dette forsøksprosjektet, og da synes jeg det er riktig at vi først får den. Men det betyr ikke at vi vil utelukke en videre satsing på den slags tiltak. Men jeg synes det er korrekt overfor Stortinget at vi foretar den evalueringen, og så får vi komme tilbake til det. Det ligger altså ikke noe politisk bak det avslaget som Oslo kommune har fått.

Kristin Krohn Devold (H): Da benytter jeg likevel anledningen til å prøve å dra denne saken en liten omdreining videre.

Jeg aksepterer at man i revidert nasjonalbudsjett bare har kunnet forplikte seg til å forlenge ordningen for Oslo indre øst. Men jeg vil komme med en meget sterk oppfordring i forhold til det statsbudsjettet som kommer til høsten. Jeg er sikker på vi har det samme engasjement når det gjelder innvandrerbarn, og vil be statsråden om å vurdere Søndre Nordstrand spesielt for å se om disse gratis barnehagetilbudsløsningene kan utvides også dit uten å forfordle andre kommuner. Prosjektet ligger klart i Søndre Nordstrand, så der er det altså mulighet for et forsøksprosjekt til.

Jeg håper på en positiv vurdering i statsbudsjettet.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg kan ikke gi et svar som representanten vil være fornøyd med på det punktet. Men jeg har lyst til å si at vi vil vurdere det, uten at jeg kan si hva konklusjonen blir ved budsjettbehandlingen.

Men som sagt: Vi tar med oss de signalene vi har fått fra representanten Krohn Devold.

S p ø r s m å l 1 1

Ane Sofie Tømmerås (A): Jeg vil stille et spørsmål til barne- og familieministeren:

«Det må være strenge kriterier for å bli godkjent for å kunne adoptere barn, slik at man i størst mulig grad kan sikre at barna vil få det godt hos adoptivforeldrene. De siste årene har det vært en utvikling i hva man anser for å være gode rammer for en trygg og god oppvekst. Samtidig kan detaljerte forskrifter åpne for firkantede tolkninger under behandlingen av enkeltsaker.

Ser statsråden behov for å gå gjennom reglene om godkjenning av adoptivforeldre?»

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Det er et grunnleggende prinsipp i adopsjonsloven og i de internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, at en adopsjon skal være til barnets beste. Det innebærer at barnet har rett til å vokse opp i et hjem som er til gagn for det. Samtidig er det viktig å understreke at ingen har rett til å adoptere barn.

Retningslinjene for behandling av søknader om adopsjon er utformet på denne bakgrunn og tar nettopp sikte på å ivareta barnets beste. I dette ligger bl.a. at søkerne må ha forutsetninger og muligheter for å kunne gi barnet en trygg og harmonisk oppvekst. Ved adopsjon av norske barn kjenner man til barnet som skal plasseres, slik at det blir lettere å finne fram til foreldre som vil være til akkurat dette barnets beste. Ved adopsjon av utenlandske barn kjenner man vanligvis ikke til barnet på forhånd. Retningslinjene for utenlandsadopsjon må således ikke bare avspeile hva som kan være godt for ett barn, men hva som er bra for barn generelt. Det er heller ingen grunn til å legge skjul på at barnet som følge av sine erfaringer før adopsjonen gjennomføres, kan komme til å stille adoptivforeldrene overfor utfordringer som er annerledes og langt mer krevende enn ved egenfødte barn. Jeg vil presi-

sere at det *ikke* er lettere å få godkjenning for adopsjon av utenlandske barn enn av norske.

Det er først og fremst personlig egnethet som avgjør om adoptivforeldre blir gode foreldre. Personlig egnethet er ikke et entydig begrep, og det vil alltid måtte utøves skjønn i en slik vurdering. Det er vanskelig, for ikke å si umulig, å skulle lage retningslinjer som eksakt angir hva adopsjonssøkere må ha f.eks. av overskudd, verdier og menneskesyn for å kunne bli godkjent. Det er derfor understreket i retningslinjene for adopsjon at disse kun er veiledende, og at den myndighet som skal godkjenne adoptivforeldre, må foreta en helhetsvurdering av søkerens totale livssituasjon, og hva som er til gagn for barnet. Hvordan både mor og far er i stand til å gi omsorg totalt sett, vil være det avgjørende.

Retningslinjene for godkjenning av adoptivforeldre ble gjennomgått i september 1998. Under arbeidet med utformingen av retningslinjene la departementet ikke minst vekt på den utvikling som har skjedd i samfunnet, og hva man anser for å være gode oppvekstvilkår for et barn. Eksempelvis fikk adopsjonssøkere tidligere ofte avslag fordi en av søkerne ikke fylte kravet til god fysisk og psykisk helse. Dagens retningslinjer sier uttrykkelig at man etter en konkret vurdering skal legge vekt på at foreldrene skal utgjøre en omsorgsenhet. Avgjørende for godkjenning vil være hvilket overskudd søkerne har, og hvilken sikkerhet det er for at de sammen kan ha omsorg for et barn i lang tid framover. Et annet eksempel på at samfunnsutviklingen gjenspeiles i retningslinjene for adopsjon, er at disse nå i langt større grad enn tidligere åpner for adopsjon til enslige. I dag blir således enslige søkere vurdert ut fra sine ressurser og omsorgsevne, ikke først og fremst ut fra sin sivile status.

Departementet er i dag ankeinstans. Det er således ikke oppsiktsvekkende at noen få avgjørelser fattet av SUAK, blir endret av departementet. Men også i ankesaker vektlegges faglige vurderinger gitt av så vel SUAK som av adopsjonssøkerens hjemkommune. Det er særlig der de faglige vurderingene spriker, departementet vil kunne ta en annen avgjørelse enn SUAK.

Jeg er glad for at forskning viser at de fleste adopsjonsforholdene utvikler seg på en god måte, selv om vi også må ta innover oss at noen familier sliter. Jeg er åpen for at det kan være riktig å se på det godkjenningssystemet for adopsjon som retningslinjene er en del av. Det kan bl.a. vurderes om departementet fortsatt skal være en klageinstans, eller om avgjørelsen i disse sakene bør legges til et uavhengig organ, slik man har gjort f.eks. med barneverns- og utlendingssaker. Målet må uansett være at samtlige involverte så langt som mulig kan være garantert at beslutningen om hvem som skal få adoptere, er basert på hensynet til barnets beste.

Ane Sofie Tømmerås (A): Jeg synes det er veldig bra at statsråden slår fast det som er vesentlig når vi snakker om kriterier for adopsjon, nemlig hva som er til barnets beste. Jeg er glad for de endringene som ble gjort høsten 1998, og synes absolutt de går i riktig retning. Jeg er også glad for at statsråden nå slår fast at skjønn i enkeltsaker

er nødvendig, og at kriteriene som står i retningslinjene, nettopp må være retningsgivende momenter, at det ikke skal være noen absolutte kriterier.

Men da vil jeg gjerne spørre: Føler statsråden seg trygg på at dette følges opp i praksis – både de endringene som ble gjort høsten 1998, og at det skal være et godt innslag av skjønn her? Som et eksempel kan jeg vise til et ektepar i Østfold, hvor mannen har vært alvorlig syk. Han har vært frisk i fem år nå, men likevel får de avslag med henvisning til hans sykdom.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg vil si at vi har tillit til den vurdering som gjøres i SUAK – det har vi. Vi er helt avhengige av at de retningslinjene som Stortinget helt klart har gitt direktiv om, etterleves av de ytre etatene våre. Men det er ingen tvil om at vi får en del ankesaker til departementet, og at det vil være ulike typer skjønnsvurderinger i de enkelte saker. Jeg tror det er veldig vanskelig å ha et fasitsvar på mange adopsjonssaker, men det er ingen tvil om at norsk lovgivning på dette feltet er meget restriktiv. Derfor synes jeg også det blir helt uhørt å komme med påstander om at denne regjeringen ikke tar utgangspunkt i barnas beste.

Ut fra de erfaringene jeg har gjort meg dette året som statsråd, mener jeg det er riktig at vi ser på prosedyrene for behandling av ankesaker, men selvfølgelig også at vi får mulighet til å se på kriteriene for tildeling av adopsjon.

Ane Sofie Tømmerås (A): Jeg er glad for at statsråden nå sier at hun – som hun også sa i den muntlige spørretimen i dag – skal gå inn og se på prosedyren, men også på innholdet.

Jeg mener det kan være grunn til å sette spørsmålsteget ved om man skal gå videre på det sporet som ble lagt fast i 1998, nemlig å legge enda større vekt på helheten i hva de adopsjonssøkende kan stille opp med, for å se hva som er god omsorg, og hva som er kvalifiserte foreldre. Jeg kan ikke på noen måte se at det å ha vært gjennom en alvorlig sykdom, ha migrene eller et mindre handicap skal gjøre en uegnet til å være foreldre. Tvert imot kan det vel heller være sånn at det at en selv har vært syk, har hatt noe tungt å bære, eller i dag bærer på noe som kan være vanskelig, faktisk kan gjøre en bedre i stand til å ha omsorg for et barn som kanskje også har spesielle behov.

Jeg vil også peke på at det minner om et sorterings-samfunn hvis man skal sjaltes ut på det grunnlaget. I andre sammenhenger tar vi avstand nettopp fra et sorterings-samfunn.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg ber om forståelse for at jeg ikke kan si noe mer om den konkrete saken.

Jeg forstår veldig godt at det reageres på at en familie ikke har mulighet til å få adopsjon hvis én part i familien har vært syk, når den totale omsorgsevnen hos familien kanskje blir vurdert som meget god – dette også sett i lys av at vi nå har fått en praksis der vi åpner for at enslige skal få muligheten til å adoptere. Det som må vektlegges,

er den totale omsorgsevnen hos mor og far, og at en også nøye vurderer sykdommen og hvilken betydning den har for innsatsen det foreldreparet kan gjøre for barnet.

Vi vil komme til å gå igjennom dette, og så får vi komme tilbake til konklusjonene.

S p ø r s m å l 1 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Einar Steensnæs til olje- og energiministeren, vil bli svarta på av justisministeren på vegner av olje- og energiministeren.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål, som vil bli besvart av justisministeren:

«I svar 14. mai 2001 fra olje- og energiministeren på spørsmål til skriftlig besvarelse om å ta større hensyn til fiskeriene ved fremtidige tildelinger av konsesjoner, svarer statsråden at han vil sørge for at dette hensynet «får ein sentral plass i vurderingane». Seismikkens virkning på tobisfisket er omdiskutert. Mangelen på vitenskapelige undersøkelser fører til at avgjørelsene ikke fattes på et tilstrekkelig sikkert grunnlag.

Vil statsråden ta initiativ til at det igangsettes en relevant vitenskapelig undersøkelse?»

Statsråd Hanne Harlem: I forbindelse med konsesjonstildelinger vurderer man de mulige virkningene petroleumsvirksomhet kan få for miljø og fiskeri. Det blir stilt vilkår om at rettighetshaverne forplikter seg til å gjennomføre ulike undersøkelser i enkelte områder hvor dette er nødvendig. Enkelte områder blir ikke gjort tilgjengelig for petroleumsvirksomhet, andre får strenge krav i forhold til de operative sidene ved virksomheten. Det blir også gjennomført grundige konsekvensutredninger i forbindelse med utbygging av nye petroleumsfelt. Jeg vil understreke at det har vært foretatt store vitenskapelige undersøkelser, og det har blitt gjennomført store forskningsprogrammer vedrørende fisk, miljø og petroleumsvirksomhet.

I forbindelse med utlysingen av Nordsjøtildelingene i 2000 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra aktuell industri/næringsliv, fra forskningsmiljø og forvaltning. Siktemålet var å identifisere kunnskapsbehov og således klargjøre forskningsbehov. På dette grunnlag vil Regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av dette arbeidet og de utredninger som for øvrig foreligger vedrørende de miljø- og fiskerimessige konsekvenser av petroleumsvirksomheten i Nordsjøen. Siktemålet er å identifisere grunnlaget for nye utredninger av de samlede konsekvensene av eksisterende og fremtidig petroleumsvirksomhet i Nordsjøen. Dette arbeidet er godt i gang.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg er klar over de undersøkelser og samtaler som foregår mellom fiskerinæringen og olje- og energiindustrien i forhold til nye konsesjonstildelinger. Problemet her er at det skjer lite, og at de undersøkelser som fiskerinæringen etterspør, bl.a.

Sør-Norges trålerlag, dessverre ikke er kommet til utførelse. Dermed oppstår det en usikkerhet om virkningen av den seismikken som utføres på feltene. Det som mangler, er et konkret løfte om å følge dette opp i en egen vitenskapelig undersøkelse.

Jeg vil gjerne utfordre justisministeren på, til tross for at hun ikke er fagminister, om det går an å være noe mer forpliktende i forhold til det å følge dette opp i en konkret vitenskapelig undersøkelse.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg oppfatter det slik at man har satt ned denne arbeidsgruppen, som nettopp består av representanter fra både fiskeri, petroleumsvirksomhet, forskningsmiljøer og forvaltning, for å identifisere hvor man mener at vi mangler kunnskap og dermed forskning. Det er på bakgrunn av den gjennomgangen vi deretter beslutter hvor det er grunn til å gjennomføre helt konkrete vitenskapelige undersøkelser.

Slik sett er svaret nei – foreløpig – men det er fordi vi vil ha det faglige grunnlaget for hvor det er viktigst å gjennomføre nye vitenskapelige undersøkelser før man beslutter å igangsette det.

Einar Steensnæs (KrF): Som statsråden sikkert skjønner, er det resultatene og konklusjonene til denne arbeidsgruppen som her etterlyses. En mener at arbeidsgruppen nå har hatt tilstrekkelig tid til å vurdere de ulike behovene. Jeg vil gjerne be om at statsråden viderefremmer et sterkt ønske om at arbeidsgruppen avgir et resultat, og håpet om at det resultatet blir en vitenskapelig undersøkelse som tar for seg seismikkens virkning på tobisfisket.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg føler meg sikker på at den egentlige olje- og energiministeren også deler ønsket om at de skal bli ferdige så raskt som mulig. Jeg skal i alle fall ta med meg dette ønsket fra representanten Steensnæs til statsråd Akselsen.

S p ø r s m å l 1 3

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Inge Lønning til kyrkje-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli svara på av justisministeren på vegner av kyrkje-, utdannings- og forskningsministeren.

Inge Lønning (H): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Stavanger Kristne Friskole fikk i oktober 1997 godkjenning for 1.–4. klassetrinn, med et elevtall på 259 som skolen la til grunn i sin søknad om en fullt utbygget 1–10 skole i 2004. Skolen søkte om godkjenning av mellomtrinnet i mars i fjor, men har ennå ikke fått svar. De forhold som lå til grunn for begrensningen til 1.–4. klassetrinn er nå borte.

Hva er årsaken til at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ser på dette som en ny søknad, og når kan skolen vente svar?»

Statsråd Hanne Harlem: Som representanten Lønning påpeker, fikk skolen kun godkjenning etter privatskoleloven for 1.–4. klassetrinn i oktober 1997. Dette innebærer også at skolen kun har godkjente undervisningsplaner for disse fire klassetrinnene, jf. privatskoleloven § 4.

Stavanger Kristne Friskole søkte 23. mars 2000 og 18. mai 2000 om å få ta inn to elever på 5. klassetrinn skoleåret 2000–2001. Departementet avsto denne søknaden 19. juli 2000, fordi skolen ikke har godkjente undervisningsplaner for dette klassetrinnet. Avslaget var i samsvar med anbefalinger fra Statens utdanningskontor i Rogaland, og det er ikke påklaget av skolen.

23. juni 2000 mottok Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet to søknader fra Stavanger Kristne Friskole datert henholdsvis 18. mai 2000 og 7. juni 2000. I disse søknadene ber skolen om å få godkjent 5. og 6. klassetrinn fra skoleåret 2001–2002 og 7. klassetrinn fra skoleåret 2002–2003. Årsaken til at departementet anser dette som en ny søknad etter privatskoleloven, er at privatskoleloven § 4, som jeg har nevnt tidligere, forutsetter at departementet skal godkjenne de undervisningsplanene som skolene bruker.

Jeg kan ellers bekrefte at departementet nå har imøtekommet søknaden fra Stavanger Kristne Friskole.

Inge Lønning (H): Jeg takker statsråden for svaret.

Er den siste opplysningen i svaret fra statsråden slik å forstå at det er gått i brevets form et offisielt svar til skolen, og er dette svaret imøtekommende?

Statsråd Hanne Harlem: Svaret er ja på begge deler, så vidt jeg kjenner til.

Jeg har en kopi av brevet som har gått til skolen, og representanten kan helt sikkert få en kopi av det.

Inge Lønning (H): Ja, da takker jeg nok en gang. Det er jo en verdig avslutning.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Rolf Reikvam til kyrkje-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli svara på av justisministeren på vegner av kyrkje-, utdannings- og forskningsministeren, som er bortreist.

Rolf Reikvam (SV): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Det er stor mangel på farmasøyter. Ved innføring av ny apoteklov 1. mars 2001 var det over 100 ledige stillinger. Dette rammer distriktene spesielt. I en merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 for 2000–2001 var vi bekymret for at denne situasjonen kunne oppstå. Universitetet i Tromsø kan utvide opptakskapasiteten fra 27 til 35. Det er dårlig ressursutnyttelse å ha kapasitet stående ledig.

Vil statsråden legge til rette slik at Universitetet i Tromsø kan øke inntaket allerede til høsten?»

Statsråd Hanne Harlem: Det tas i dag årlig opp 90 studenter til farmasistudiet, 63 i Oslo og 27 i Tromsø. Utdanningen i Tromsø ble etablert i 1994, med et opptak på 20. I august 1998 ble Farmasibygget ved universitetet ferdigstilt og tatt i bruk. Samtidig ble opptaket økt til 27. Fordi farmasiutdanningen er femårig, innebærer dette at vi til nå i liten grad har sett effekten av etableringen av dette studiet i Tromsø.

Innføring av ny apoteklov vil etter alt å dømme innebære økt behov for personale knyttet til betjening, drift og ledelse av apotek. Opptakskapasiteten til reseptarutdanningen er tredoblet siden 1998, medregnet økningen på 30 i høst ved etablering av reseptarutdanning også ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Studieplasser i farmasi er relativt dyre. Når de samlede ressurser til høyere utdanning de senere år er blitt redusert som følge av en viss søkersvikt, har det vært særlig vanskelig å omdisponere til spesielt kostnadskrevenne utdanninger. Jeg vil også peke på at det har vært problemer med å skaffe tilstrekkelig med kompetent undervisningspersonell.

Revidert nasjonalbudsjett er nå lagt fram. Her ligger det ikke inne midler til økt opptak. Hvorvidt det skal settes av midler til å øke opptaket ved dette studiet, er som kjent et budsjettmessig spørsmål som må vurderes i forhold til statsbudsjettet for 2002. Økning av opptaket til farmasiutdanningen i Tromsø vil bli nøye vurdert i den forbindelse.

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret, men det var jo ikke særlig oppløftende i forhold til det problemet som jeg tok opp.

Jeg går ut fra at statsråden er enig i at vi har og vil få mangel på farmasøytter i tiden fremover. I og med at vi har kapasitet ledig – det er mulig å øke utdanningskapasiteten ved å ta opp åtte flere studenter pr. år, noe som betyr at vi kan ta opp ca. 40 flere studenter i løpet av utdanningsperioden – er det litt merkelig at statsråden ikke i sterkere grad er opptatt av å øke utdanningskapasiteten, ta i bruk den ledige kapasiteten slik at vi kan unngå den krisen som helt åpenbart kommer, og som vi allerede ser tendenser til.

Selv om dette er dyre studieplasser, og selv om dette vil koste en del – hvis vi øker opptaket fra august, vil det kanskje koste 400 000 kr – hadde jeg håpet at departementet allerede nå ville gi et klart signal til Universitetet i Tromsø om at en skal øke kapasiteten, og at det vil bli stilt penger til disposisjon.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg kan ikke gjøre så mye annet enn å gjenta svaret. Jeg forstår at representanten Reikvam skulle ønske svaret var et annet, men det kan jeg da ikke gi.

Rolf Reikvam (SV): Jeg forstår at hun ikke kan gi et annet svar. Men jeg hadde ønsket at hun ville reflektere

litt over dette. Det ville jo være mulig for statsråden å reflektere over behovet for denne utdanningen i og med at statsråden jo også er kjent med problemet. I sitt svar sier hun at det sannsynligvis vil bli mangel på farmasøytter i tiden fremover, selv om vi har økt utdanningskapasiteten de siste årene. Så jeg hadde mest håpet at statsråden ville reflektere over om dette er et behov som hun ser vil komme, om det er behov for å gjøre noe med det, og om vi kan dekke opp dette på andre måter, eksempelvis ved import av ferdigutdannede farmasøytter. Jeg hadde, som sagt, håpet på noen refleksjoner.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg tror ikke det er noen tvil om at kirke-, utdannings- og forskningsministeren ser behovet for å øke opptaket til farmasiutdanningen i Tromsø, så dette er et utslag av det evinnelige dilemmaet både dette storting og Regjeringen har i avveiningen mellom det man ser er ønsker og behov, og de rammene man har til disposisjon. Men jeg understreker at spørsmålet om å øke opptaket i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ennå ikke avklart.

Presidenten: Sak nr. 1 på dagens kart er dermed ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Jon Lilletun til samferdselsministeren:

«Luftfartsverket har ikke oppfylt sine utbyggingsløfter ved Kristiansand Lufthavn, Kjevik. Kjevik ble etablert av Kristiansand kommune i 1939. I 1946 ble den overført til staten for at denne skulle drive plassen som en stamflyplass med nasjonal og internasjonal sivil lufttrafikk med den standard dette krever. Nødvendige investeringer har blitt utsatt til etter 2007, og kapasiteten er sprengt. Dette har òg medført at utbyggingsplanen for et større hotellprosjekt er skrinlagt. Tromsø og Bodø har et moderne anlegg med tuber på ca. 7 900 m² for en litt større og en litt mindre trafikk. Arealet på Kjevik er 4 400 m² uten tuber. Dertil kommer at Kjevik har stor internasjonal trafikk uten tollsted, slik de andre internasjonale havnene har.

Vil statsråden ta initiativ til en raskere utbygging, eventuelt overføre lufthavna vederlagsfritt tilbake til Kristiansand kommune?»

Jon Lilletun (KrF): Kristiansand Lufthavn på Kjevik vart opna i 1939, det same året som Fornebu og to år etter at Sola vart opna. Det var altså ei av dei tre fyrste lufthavnene i Noreg, så landsdelen var tidleg ute med å byggje ein moderne og framtidretta infrastruktur.

Staten overtok Kjevik vederlagsfritt i 1946 mot å forplikte seg til følgjande:

«Å opprettholde og drive lufthavnen som et av landets sentralanlegg for innen- og utenlands siviltrafikk, og å gi den det utstyr som denne trafikk krever.»

Kommunen presiserte den gongen tre punkt:

- Planar og utbyggingstakt må skje i samsvar med nemnde klausul.

- Staten står ikkje fritt i vurderinga av korleis lufthamna skal utbyggast.
- Minstestandardar tilfredsstillar ikkje den nemnde klausul.

Det kan neppe vere tvil om at utbygginga på Kjevik alltid har lege i etterkant av desse føresetnadene. Dette vil ytterlegare forverre seg etter den siste utsetjinga av utbygginga, som no er varsla å kunne kome etter 2007.

Situasjonen på Kjevik kan illustrerast med nokre eksempel: Kjevik hadde i år 2000 ca. 880 000 passasjerar, Tromsø hadde ca. 950 000 og Bodø ca. 850 000 passasjerar. Kristiansand har til å avvike denne trafikken 4 400 m², mens Tromsø og Bodø, med respektive litt mindre og litt meir trafikk, har 7 900 m² – altså nesten dobbelt så stort areal til disposisjon.

Noko som ytterlegare gjer arealspørsmåla aktuelle, er den internasjonale sida. Der er det òg slik at Kristiansand kjem dårlegare ut. Problemet er at ein her ikkje har fått ei moderne lufthamn, og det hindrar vidare internasjonal utvikling. Passasjertalet for den internasjonale trafikken på Kjevik er ca. 212 000, Bodø og Tromsø som eg tidlegare har vist til, har respektive 13 000 og 15 000 passasjerar.

I samband med den internasjonale trafikken har andre lufthamner med svært stor internasjonal trafikk tilrettelagt sitt eige tollkontor. Dette manglar òg på Kjevik. Konsekvensen av dette er atskillig forverra konkurranseforhold for næringslivet på Sørlandet.

I tilknytning til ein flyplass er det naturleg og vanleg med andre servicetilbod, som f.eks. hotelltilbod. Ein privat entreprenør stod ferdig til å byggje ut slike fasilitetar på Kjevik så seint som i fjor, men måtte leggje planane på is på grunn av manglande framdrift i den utbygginga som Luftfartsverket har varsla på Kjevik.

Når eg har nemnt desse eksempla og samanlikningane med Bodø og Tromsø, er det slett ikkje av misunning. Det er heller ikkje fordi at dei ikkje burde ha hatt desse utbyggingane. Både Tromsø og Bodø har fått tenlege og gode lufthamner. Det som vert det gale, det er at ei lufthamn av same storleik med større internasjonal trafikk, ikkje har fått dei same moglegheitene som desse lufthamnene. Kvifor er situasjonen ved Kjevik slik? Er det driftsresultatet – er det det at ein har hatt store underskott som har gjort det vanskeleg isolert sett å byggje ut akkurat denne lufthamna? Nei, dei fleste år har Kjevik Luftfartshavn gått med overskott i sine rekneskap. Dei har nokså konstant gjeve bidrag til totalrekneskapen til Luftfartsverket, og difor kan det ikkje vere den økonomiske sida av drifta som er årsaka til den manglande utbyggingstakta her.

Ordføraren i Kristiansand har utfordra departementet og bedt om å få overført anlegget tilbake til Kristiansand dersom ein ikkje tenkjer å følgje opp dei føresetnadene som ein hadde den gongen ein overdrog til staten. Eg vil ikkje påstå at det er ei ønskjeleg løysing. Eg trur det er bra at vi har eit nettverk som Luftfartsverket driv, men samstundes kan ikkje landsdelen sjå på at ein sakkar akterut. Så dersom det ikkje er mogleg å få forsert denne utbygginga, vil eg likevel utfordre statsråden og seie: Vil ei vederlagsfri tilbakeføring kunne vere eit alternativ?

For å summere opp har eg dei tre følgjande spørsmåla i tilknytning til interpellasjonen: Vil statsråden ta eit initiativ for å forsere utbyggingsplanane? Vil statsråden vurdere ei eventuell overdraging vederlagsfritt tilbake til Kristiansand kommune? Og som det siste, som det burde vere greitt å følgje opp: Vil statsråden så snart som råd er syte for å leggje til rette for etablering av ein tollstad ved Kristiansand Lufthavn, slik at den konkurransemessig kjem på lik line med dei andre lufthamnene med internasjonal trafikk?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: I Luftfartsverkets handlingsprogram som følger opp Nasjonal transportplan 2002-2011, er det, som interpellanten gav uttrykk for, ikke funnet rom for utvidelse av ekspedisjonsbygget ved Kristiansand Lufthavn, Kjevik, i den første planperioden 2002-2005. Det samme gjelder alle andre planlagte utbyggingsprosjekter vedrørende ekspedisjonsbygg, unnatt Stavanger lufthavn, Sola. Enkelte av de øvrige stamruteplassene har for øvrig etter Luftfartsverkets vurdering en dårligere arealmessig og bygningsteknisk standard enn ved Kjevik.

Av den samlede investeringsrammen til Luftfartsverket prioriteres om lag 70 pst. til flysikkerhets- og flyoperative tiltak. For de resterende midlene er det nødvendig med en svært streng prioritering. I denne sammenhengen mener Luftfartsverket at ekspedisjonsbygget på Kjevik i dag har en tilfredsstillende standard. Flyselskapene har heller ikke hatt innvendinger mot prioriteringene innenfor investeringsrammen.

På denne bakgrunn ser jeg ingen grunn til å gripe inn i Luftfartsverkets prioriteringer. Når det gjelder spørsmålet om overføring av lufthavnen til Kristiansand kommune, ville det være et temmelig fundamentalt brudd med gjeldende politikk på området. Det ville måtte avstedkomme en bredere drøfting både av lufthavnstruktur og ansvar for lufthavnene i Norge, og jeg kan ikke se at den aktuelle saken i Kristiansand, Kjevik, gjør dette til en aktuell problemstilling.

Når det gjelder spørsmålet om etablering av tollsted, er representanten Lilletun vel kjent med at tollsaker hører inn under et annet departements ansvarsområde. Jeg kan derfor på det punkt ikke gjøre annet enn å bringe denne anmodningen med meg tilbake til finansministeren.

Jon Lilletun (KrF): Etter Luftfartsverkets vurderinger er altså forholda ved Kjevik tilfredsstillande. Eg trur Luftfartsverket då er ganske mykje på tvers av det som er den allmenne oppfatninga i landsdelen. Og dersom ein samanliknar, slik som eg har prøvt, utan å diskvalifisere eller kritisere at nokon har fått skikkelege lufthamner, er det heilt klart at Kjevik har kome svært dårleg ut av dette. Så kan ein heilt sikkert seie at det òg er andre lufthamner som er i den same situasjonen, med dårlege anlegg. Men eg tvilar på at det er andre lufthamner med så stor internasjonal trafikk som har så kummerlege forhold som Kjevik har.

Eg unner Stavanger lufthamn den utbygginga som kjem der, men dei har allereie eit ganske tenleg, vakkert

(Lilletun)

og moderne anlegg, som sikkert treng utviding, men som likevel er eit moderne anlegg i forhold til den – på ein måte – lagerbygningen som fungerer som avgangshall på Kjevik.

Eg registrerer at samferdselsministeren ikkje har vore villig til å undersøke dei lokale synspunkta på dette, berre refererer Luftfartsverkets vurderingar. Det kan då refererast at begge fylkeskommunane, Aust-Agder og Vest-Agder, er svært opptekne av det, Agderrådet er sterkt opptekte av det, NHO i Agder er sterkt oppteken av det, og LO i Agder er sterkt oppteken av det, så det er ikkje slik at det ikkje her er eit monaleg undertrykk for å kunne kome vidare i ei fornying av Kjevik.

Så til spørsmålet om ei overtaking. Eg er einig med statsråden i at det ville vere ei uvanleg løysing. Men dersom det er slik at ein skal vente til etter 2007 med å kome vidare, vil faktisk det å gripe til uvanlege løysingar kunne vere naudsynt. Difor vil eg likevel spørje statsråden om han er open for å gå inn i ei vurdering av det forholdet.

Og heilt til slutt: Vil statsråden frå si side leggje til rette for at det praktisk sett vert greitt å etablere eit tollkontor på Kjevik i den førespunaden han skal rette vidare til finansministeren?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Gjennom befaringer og besøk i Agder-fylkene er jeg vel kjent med at det er ønsker, klare ønsker, om utbedringer av Kjevik Lufthavn. Jeg gav ikke uttrykk for at man oppfatter situasjonen på Kjevik Lufthavn som tilfredsstillende. Jeg sa derimot at i forhold til de prioriteringer som må gjøres innenfor investeringsrammen, oppfatter man at Kjevik Lufthavn har en standard som man kan leve med.

Når det gjelder henvisningene til Bodø og Tromsø, er jeg for min del svært tilfreds med at vi der har fått framtidrettede, gode anlegg, som er et gode for flypassasjerene, og som også kan virke slik at man understøtter flytrafikken. Det ville være bortimot en katastrofe om man hadde bygd ut disse lufthavnene uten at det var så vidt fremtidsrettet. Og man vil nok måtte leve med at nybygde lufthavner har en høyere standard enn dem som har eksistert en stund.

Når det gjelder den prioriteringen som Luftfartsverket legger opp til i forhold til å satse på Sola, gir jeg det min fulle tilslutning. Jeg har ikke dermed sagt at det ikke er behov på Kjevik, men jeg for min del er overbevist om at å prioritere Sola i dagens situasjon, er riktig.

Når det gjelder spørsmålet om en kommunal overtakelse av Kjevik, er jeg av den oppfatning at det er et spørsmål som må vurderes på et prinsipielt grunnlag og ikke i forhold til en prioritet av utbygging. Jeg har derfor ikke til hensikt å ta noen spesielle initiativ for å vurdere dette nærmere.

Når det gjelder spørsmålet om etablering av tollsted, gjentar jeg at det er Finansdepartementets ansvar. Men det er selvfølgelig slik at når tollvesenet skal etablere seg, må man nødvendigvis ha et samarbeid med de myndigheter som er på stedet. Jeg forutsetter og vil om nød-

vendig også sørge for at et slikt samarbeid kan komme i stand dersom Finansdepartementet legger et tollsted til Kjevik Lufthavn.

Eirin Faldet (A): Denne interpellasjonen kunne kanskje egnet seg bedre som et spørsmål i spørretimen enn som en interpellasjon. For jeg ser egentlig på denne saken som et forsøk fra representanten Lilletun på å merke seg i en lokal sak.

Og det er faktisk slik at man kan spørre seg om hukkommelsen i valgår for noen er urovekkende dårlig. Det er nemlig under tre måneder siden dette stortinget behandlet Innst. S. nr. 119 om Nasjonal transportplan, hvor vi behandlet investeringsprogram for alle transportsektorer for de neste ti år.

Som samferdselsministeren redegjorde for i sitt svar, er det i denne handlingsplanen Luftfartsverket har laget på bakgrunn av Stortingets behandling, ikke funnet rom for en utvidelse av Kristiansand Lufthavn, Kjevik i den første del av planperioden. Prosjektet omtales imidlertid i transportplanen som aktuelt i løpet av hele tiårsperioden. Og i den 237 siders tykke innstillingen finner vi ikke en eneste setning – ikke et ord – om at Kristelig Folkeparti er uenig med Regjeringen i dette, eller at Kjevik skal prioriteres tidlig. Så sant å si finner jeg det litt overraskende at representanten Lilletun prøver å få Regjeringen til å løse opp i det han tydeligvis ikke har fått gjennomslag for i eget parti.

I planrammene for transportplanen var det faktisk bare Arbeiderpartiet og SV som gikk inn for å øke bevilgningene på luftfartssiden med 50 mill. kr mer i året til de regionale lufthavnene. Jeg synes det er synd at Kristelig Folkeparti ikke ville være med oss og danne flertall i Stortinget for en slik rammeøkning. Det hadde kanskje gjort representanten Lilletuns sak i dag noe lettere.

Jeg har ingen problemer med å være med på at nødvendige investeringer må gjøres på Kjevik. Det skal vi da også gjøre. Men det blir uryddig å hoppe bukk over de prioriteringene og den rekkefølgen Luftfartsverket har satt opp. Jeg vil gjennom presidenten spørre representanten Lilletun om han ikke ser at dette må bli konsekvensen hvis statsråden nå skulle ta hans anmodning til følge? Og hvis Kristelig Folkepartis planrammer i transportplanbehandling skal ligge til grunn, hvilke investeringer i Luftfartsverkets handlingsplan mener da representanten Lilletun at vi skal nedprioritere til fordel for en slik forsering av Kjevik?

Jeg antar at det er kjent for de fleste i denne sal at Luftfartsverket sliter med en anstrengt økonomi. (Presidenten klubber.) Ikke minst skyldes dette et høyt avkastningskrav til etaten, som ikke minst Kristelig Folkeparti har vært med og vedtatt både i og utenfor regjeringsskottorene. I revidert nasjonalbudsjett foreslår imidlertid Regjeringen å lempe noe på dette ved å redusere avkastningskravet med 21 mill. kr, men økonomien er fortsatt tøff. (Presidenten klubber igjen.)

For Arbeiderpartiet er det viktig at det ikke bare er på de store og lønnsomme flyplassene det skal investeres,

selv om vi må sette i verk nødvendige tiltak også der. Vi er nødt til å foreta investeringer på de regionale flyplassene i distriktene, hvor alternativene til flytransport er få.

Presidenten: Presidenten vil be om at taletiden respekteres.

Ole Johs. Brunæs (H): Jeg er også noe forbauset over at denne interpellasjonen tas opp nå, så kort tid etter at Stortinget har behandlet Nasjonal transportplan, hvor prioriteringene også innen luftfartssektoren er lagt.

Det må være en forutsetning at tiltak på Kristiansand Lufthavn, Kjevik, må skje innenfor de rammer og prioriteringer som er lagt i Nasjonal transportplan, og videre innenfor de rammer som fastlegges i de årlige budsjettbehandlingene.

De økonomiske rammebetingelsene som Luftfartsverket arbeider under, er meget stramme. Dette har et flertall i Stortinget bestående av bl.a. interpellantens eget parti sørget for. De er så stramme at Luftfartsverket ikke ser seg i stand til å gjennomføre helt nødvendige prosjekter på Sola, hvor det nå foreslås en reduksjon på 50 mill. kr. Dette er Luftfartsverkets situasjon, som Kristelig Folkeparti har medvirket til å bringe Luftfartsverket i.

Kristelig Folkeparti har også gjennom de rekordhøye avgiftene luftfarten er belagt med, forårsaket en reduksjon i antall flypassasjerer, som jo er selve grunnlaget for Luftfartsverkets inntekter og muligheter til å tjene penger for å utføre helt nødvendige investeringer og vedlikehold.

Jeg ser på interpellasjonen som ren valgkamp, der Kristelig Folkepartis egen politikk alvorlig hindrer Luftfartsverket i dets arbeid for å bedre forholdene på norske flyplasser.

Christopher Stensaker (Frp): Det forundrer meg at Kristelig Folkeparti nå plutselig nærer bekymring for Kristiansand lufthavn, Kjevik. Tilskudd til regionale flyplasser ble redusert med 14,4 mill. kr for 2001 i forhold til saldert budsjett for 2000. Dette skjedd i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene.

Fremskrittspartiet er klar over at reduksjonen i bevilgningene fra 2000 til 2001 skyldes saldering av den statlige overtakelsen i 1999 og 2000, men vi forutsatte at reduksjonen i bevilgningene i 2001 ikke ville få konsekvenser for regulariteten og sikkerheten ved de regionale flyplassene. Fremskrittspartiet la også inn i sitt budsjettforslag for 2001 en økning på 10 mill. kr på kap. 1311, Tilskudd til regionale flyplasser, uten at Kristelig Folkeparti støttet dette. For flyplassene, som i utgangspunktet skal være selvfinansierende, er Kristelig Folkeparti også med på å opprettholde overskuddskravet, som igjen gir en lavere utbyggingstakt av flyplasser og dyrere reiser.

Fremskrittspartiet mener at det høye avgiftsnivået på innenlandsruter kan føre til nedleggelse av ruter, noe som igjen fører til mindre inntekt for Luftfartsverket. Dette betyr høyere billettpriser for de reisende og en svekket konkurranse innen luftfarten i det innenlandske marke-

det, samt en høyere avgift for den resterende flytrafikken.

Fremskrittspartiet har også registrert uttalelser fra representanter fra Luftfartsverket om at de økonomiske rammebetingelsene for Luftfartsverket og flyplassene ikke er tilfredsstillende. Det fører til reduserte muligheter for nødvendige utbygginger og oppgraderinger. Det er bekymringsfullt sett på bakgrunn av hvor viktig flyplassene er for næringslivet og bosettingen rundt om i landet. Vi er bekymret for det høye avgiftsnivået i luftfarten og de konsekvensene dette har for konkurransen i markedet.

De siste dagers hendelser med SAS sitt oppkjøp av Braathens bekrefter dette. Fremskrittspartiet viser til at det enten er de reisende selv som betaler, eller så er det næringslivet i de aktuelle regionene som må betale en større del av regningen for avgiftsøkningene. Etter vårt syn er dette en svært uheldig konsekvens, og derfor finner jeg det merkelig at representanten Jon Lilletun ønsker en raskere utbygging av Kjevik uten at det viser seg i det budsjettet Kristelig Folkeparti har vært med på.

Inge Myrvoll (SV): Jeg skjønner at representanten Lilletun har det trangt på Kjevik. Når jeg farer rundt i verden og ser på standarden på flyplasser, tenker jeg ofte at den norske standarden egentlig er himmelhøy. Den er kanskje egentlig mye høyere enn nødvendig på mange av flyplassene. Representanten Lilletun nevnte Bodø og Tromsø som eksempler, og da sa statsråden at det var «fremtidsrettet» bygging. Jeg er av dem som bruker Bodø veldig ofte, og jeg har ofte tenkt at her har man iallfall bygd for en veldig stor kapasitet. Jeg er ikke sikker på at den typen investeringer er det riktige. Jeg har ennå ikke opplevd at det er fullt der, sjøl om det skulle være en kritisk situasjon. Men den er nå bygd, den skal ikke rives.

Ut fra økonomien i Luftfartsverket vil det å fortsette å bygge flotte, store terminaler med tuber være en helt feil investering. Et av temaene i offentligheten er: Har Luftfartsverket økonomi til å holde på det regionale rutenettet, på kortbaneflyplassene, eller står de i fare for å kunne bli lagt ned? I Honningsvåg har vi en flyplass på dispensasjon, hvor vi kanskje må bygge en ny for å få lov til å ha en flyplass der. Det er av de kritiske tingene i norsk luftfart, og ikke om man kan gå tørrskodd i tuber ut til flyet. Men hvis det var et sted man skulle ha tuber, måtte det jo være i Honningsvåg når det er vinterstorm. Men jeg tror ikke det blir aktuelt.

Jeg har lyst til å si følgende: Ikke bare bommer representanten Lilletun – det er jo betryggende at statsråden ikke tar den invitasjonen og sier ja, nå bygger vi – men jeg synes at Luftfartsverket, departementet og stortingsflertallet prioriterer feil når man skal bruke store investeringsmidler framover til ombygging, 550 mill. kr på Sola, en god del hundre millioner kroner på Flesland, Værnes, som er nybygd, osv. Jeg tror ikke det er de riktige prioriteringene i en tid hvor en del av flyplassnettet faktisk kjemper for å overleve, og hvor det trengs investeringer som har med regularitet og sikkerhet å gjøre. Regularitet og sikkerhet er mye viktigere enn om det kan være litt trangt på visse tidspunkter av dagen, eller at det even-

tuelt i en litt kritisk situasjon begynner å fylles opp. Det må vi kunne leve med.

De viktigste investeringene i luftfarten skal gå på å opprettholde det nettet vi har, som er så viktig for næringsliv og bosetting, og på å investere for regularitet og sikkerhet. Så må bekvemmelighetene komme i annen rekke. Om det er mange nok innsjekkingssskranke, om det kan bli litt kø, om det er tuber å gå i ut til flyene, må komme i annen rekke, etter det som er det viktige – de kritiske tingene. Og der går min kritikk ikke bare til representanten Lilletun, som nå har sendt en liten hilsen hjem, men også til flertallet i Stortinget som på en måte har akseptert en prioritering som ligger i Nasjonal transportplan.

Jon Lilletun (KrF): Av dei innlegga som har vore, har eg stor forståing for representanten Inge Myrvoll sitt innlegg. Det var ut frå ein heilskapleg politikk og ei linje som eg forstår, men som likevel ikkje tek opp i seg heile problemstillinga.

For kva er realiteten når det gjeld Kristiansand Lufthamn, Kjevik? For det fyrste gjev den heile tida bidrag til fellesskapen, men har heile tida vorte dårlegare tildelt når det gjeld utbyggingsmoglegheitene enn dei fleste lufthamner ein kan samanlikne med. For det andre er det ikkje slik at eg i min interpellasjon berre har forsøkt å forsere utbyggingstakten innanfor Luftfartsverket. Det er heilt rett at dei har tronge budsjettprioriteringar, men det kan likevel framleis vere grunn til å sjå på ei heilskapleg prioritering, og det må vere fullt tillate å arbeide for, innanfor den ramma som eg erkjenner at vårt parti har vore med på å setje, at ein kan flytte pengar. Det må det vere fullt mogleg å ta opp i ein interpellasjon.

Så undrar det meg litt at ikkje representantar for Høgre eller Framstegspartiet har teke opp den hansken at ein her faktisk kan finne ei anna løysing for å utvikle ei lufthamn som i så fall ikkje ville belaste statlege budsjett. Om det eventuelt ville vere løysinga, seier ikkje eg, men Kristiansands ordførar – som forresten er frå Høgre – har teke det initiativet. Eg synest det var eit klokt innspel ut frå at ein ser at ein er i ein vanskeleg situasjon. Det hadde eg kanskje trudd at Høgre og Framstegspartiet syntest var interessant, men eg registrerer at dei berre er opp-tekne av det formelle.

Så til representanten Eirin Faldet. Eg registrerer at ho meiner eg heller skulle ha stilt eit spørsmål enn å ha ein interpellasjon. Det går det an å meine. Men eg synest faktisk det er interessant å ha ein noko meir utfyllande dialog med ein statsråd i ei sak. Eg synest òg det er interessant å få høyre kva andre parti meiner. I den saka må eg nok seie at eg er noko skuffa over at ingen andre var villige til å ta opp hansken om alternative måtar å gjere det på, men eg tek det til etterretning.

Så er eg glad for ein liten ting, og det er at eg har eit håp om at vi i samarbeid med m.a. samferdselsministeren og finansministeren iallfall skal få utlikna ein urett, nemlig at ein òg kan få ein tollstad på Kjevik.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Noen kommentarer til det som har kommet fram i debatten:

Når det gjelder Stavanger lufthavn, Sola, har det skjedd en gjennomgang av planene som har ført til at det ikke er aktuelt å starte de faktiske byggearbeidene i år. Derfor er forslaget til investeringsbudsjett for Sola redusert i 2001, men det er fortsatt et prioritert prosjekt.

Når det gjelder Luftfartsverkets totale økonomi, er det grunn til å følge den nøye, og det er grunn til å vurdere hvorledes vi skal håndtere dette framover, med tanke på at den er særdeles stram. Men det må ikke være tvil om at prioritet nr. 1 er sikkerhetsspørsmål, prioritet nr. 2 er operasjonelle forhold. Vi må fortsette å sørge for et godt utbygd regionalt nett, men vi må også sørge for at Luftfartsverket kan forbli en selvfinansierende virksomhet. Dermed er vi også avhengig av velfungerende ekspedisjonsbygg på de største flyplassene. Men det er i dette bildet vi må finne en nødvendig balanse i den prioritet som jeg nå gav uttrykk for.

Når det gjelder å gjøre lufthavnene kommunale, tror jeg først jeg vil henvise til at det overhodet ikke har blitt vurdert i forhold til Nasjonal transportplan, verken i forarbeidene eller under Regjeringens arbeid. Ei heller kan jeg erindre at det overhodet var framme under Stortingets behandling. Det ville for øvrig også være temmelig drastisk å gjøre de lønnsomme lufthavnene kommunale. Da ville vi gjøre noe strukturelt helt på tvers av gjeldende politikk. Jeg er også helt overbevist om at luftfart stadig blir mer krevende i framtida, både operasjonelt og sikkerhetsmessig. Jeg er derfor overbevist om at vi må ha et nett av lufthavner i Norge, og jeg er overbevist om at de må være under én koordinerende hånd.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Før vi går til sak nr. 3 på dagens kart vil presidenten foreslå at det velges settepresidenter for Stortingets møter mandag–torsdag i neste uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Carl I. Hagen (Frp) (fra salen): Jeg tillater meg å foreslå Kenneth Svendsen og Øyvind Korsberg.

Presidenten: Kenneth Svendsen og Øyvind Korsberg er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Kenneth Svendsen og Øyvind Korsberg er enstemmig valgt.

S a k n r . 3

Referat

1. (303) Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen og Magnhild Meltveit Kleppa om en gjen-

- nomgang av lovgivningen om konsesjonskraft (Dokument nr. 8:122 (2000-2001))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (304) Forslag fra stortingsrepresentant Vidar Kleppe om avsetting av midler til å fullføre byggingen av Skjoldklasse MTB-er som planlagt, som et pilotprosjekt utenfor den ordinære budsjetttramme (Dokument nr. 8:123 (2000-2001))
Enst.: Sendes forsvarskomiteen.
3. (305) Forslag fra stortingsrepresentant Odd Einar Dørum om utvikling av havnevirksomheten i Oslofjordregionen (Dokument nr. 8:120 (2000-2001))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
4. (306) Forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo og Inge Myrvoll om en forsøksordning med minipol på offentlige servicekontorer (Dokument nr. 8:118 (2000-2001))
5. (307) Forslag fra stortingsrepresentantene Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli om å sikre sykehusene full refusjon for sine utgifter til kreftmedisiner (Dokument nr. 8:121 (2000-2001))
6. (308) Forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe og Jørn L. Stang om at minstesatsen for alderspensjonister og mottakere av uførepensjon fra folketrygden, gjeldende fra 1. mai 2001, skal minimum være lønnstrinn 1 (150 305 kroner pr. 1. mai 2000) i statens lønnsregulativ, med årlig indeksregulering (Dokument nr. 8:124 (2000-2001))
Enst.: Nr. 4–6 sendes sosialkomiteen.
7. (309) Årsrapport fra den norske delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2000 (Dokument nr. 13 (2000-2001))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 13.15.
